

Załącznik do:
Uchwały Nr XXVIII/211/14
Rady Gminy Osie
z dnia 20 maja 2014

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY OSIE
NA LATA 2014-2020**

KWIECIEŃ 2014

Spis treści

1. Wprowadzenie.	4
1.1 Tło i przyczyny.	4
1.2. Wartości, zasady, definicje.	7
1.3. Struktura dokumentu.	11
1.4. Przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych.	13
1.4.1. Europa 2020- strategia na rzecz integralnego i zróżnicowanego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.	13
1.4.2. Komunikat Komisji Europejskiej „Inicjatywa na rzecz przedsiębiorczości społecznej”.	14
1.4.3. Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie polityki UE i wolontariatu: Uznanie i propagowanie wolontariatu trans granicznego w Unii Europejskiej.	15
1.4.4. Raport Polska 2030.	16
1.4.5. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.	17
1.4.6. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2011-2020.	17
1.4.7. Narodowa Strategia Integracji Społecznej.	18
1.4.8. Projekt Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.	20
2. Charakterystyka gminy.	21
2.1. Demografia.	23
2.2. Marginalizacja i wykluczenie w perspektywie ośrodka pomocy społecznej.	24
3. Kwestia dziecka.	32
4. Kwestia osób bezrobotnych.	34
5. Kwestia uzależnień.	38
6. Kwestia przestępczości.	41

7. Kwestia niepełnosprawności.....	42
8. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych w Gminie Osie.....	43
9. ANALIZA SWOT priorytetowych obszarów działań.....	46
9.1. Obszar I RODZINA	46
9.2. OBSZAR II NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	48
9.3. OBSZAR III STAROŚĆ.....	49
9.4. OBSZAR IV INTEGRACJA SPOŁECZNA.....	51
10. Podsumowanie diagnozy.....	52
11. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.....	52
12. Organizacje pozarządowe.....	57
13. Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań.....	60
13.1. OBSZAR I RODZINA.....	60
13.2.OBSZAR II NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.....	62
13.3. OBSZAR III STAROŚĆ.....	63
13.4. OBSZAR IV INTEGRACJA SPOŁECZNA.....	65
14. Wdrażanie i monitoring strategii.....	68
14.1. Monitoring i ewaluacja.....	68
14.2. Wskaźniki stopnia efektywności realizacji strategii.....	68
14.3. Cechy programów i projektów.....	70
15. Uwagi końcowe	72
16. Spis rycin.....	73
17. Spis tabel	73
18. Spis wykresów.....	73

1. Wprowadzenie.

1.1 Tło i przyczyny.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorców interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Zgodnie z art. 17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 poz. 182 z późn. zm.) do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości.

Niniejszy dokument stanowi opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Osie na lata 2014-2020. Podstawą do podjęcia działań związanych z tworzeniem dokumentu były następujące przesłanki:

- zakończenie okresu obowiązywania dotychczasowej Strategii
- zaktualizowanie diagnozy demograficzno- społecznej mieszkańców gminy Osie,
- uaktualnienie analizy SWOT
- aktualizacja dokumentu w zakresie: celów strategicznych i operacyjnych, kierunków niezbędnych działań oraz wskaźników ich realizacji,
- wyzwania związane z efektywniejszą realizacją celów polityki społecznej w Gminie.

Aby właściwie realizować politykę społeczną na poziomie lokalnym należy wziąć pod uwagę przede wszystkim potrzeby lokalnej społeczności początkowo te najbardziej elementarne, niezbędne dla fizycznego przetrwania a następnie także potrzeby rozwojowe. Podjęcie powyższych czynności nie jest możliwe bez właściwej diagnozy i zaplanowania niezbędnych do realizacji działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi długofalowy plan działania określający główne cele i kierunki rozwoju, służące zaspokajaniu potrzeb mieszkańców. Dokument ma charakter kompleksowy, stanowi projekt przyszłego funkcjonowania obszaru polityki społecznej w gminie. Systematyzuje działania oraz stanowi wytyczną postępowania sprzyjającą włączeniu społecznemu mieszkańców. Umożliwia koordynację realizowanych działań, ich monitorowanie oraz ocenę rezultatów dotychczas podejmowanych przedsięwzięć wraz z planowaniem dalszego rozwoju.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości.

Należą do nich m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70 poz. 473 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139 poz. 992 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 149 poz. 887 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179 poz. 1485 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 214 poz. 1487 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71 poz. 734 z późn. zm.)

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234 poz. 1536 z późn. zm.)

Opracowując lokalną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględniono dokumenty strategiczne i programowe, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowisku oraz aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Europa 2020- strategia na rzecz integralnego i zróżnicowanego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu
- Komunikat Komisji Europejskiej „Inicjatywa na rzecz przedsiębiorczości społecznej”
- Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie polityki UE i wolontariatu: Uznanie i propagowanie wolontariatu trans granicznego w UE
- Raport Polska 2030. Wyzwania rozwojowe
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długo okresowa Strategia Rozwoju Kraju
- Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2011-2020
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej
- Projekt Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020
- Wojewódzki program strategiczny dla pomocy społecznej
- Strategia zrównoważonego rozwoju Gminy Osie na lata 2005-2014

1.2. Wartości, zasady, definicje.

Wartość to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądania, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich eliminuje (odrzuca jako złe, czyli traktuje je jako „antywartości”), inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności.

Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając

przydział odpowiedzialności i towarzyszącą temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie z wyprzedzeniem zagrożeń społecznych;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Przyjmuje się, że źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopaństwową czy międzynarodową.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;
- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych;
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności.

Podjęmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpoczynać każdy rodzaj oferowanej pomocy.

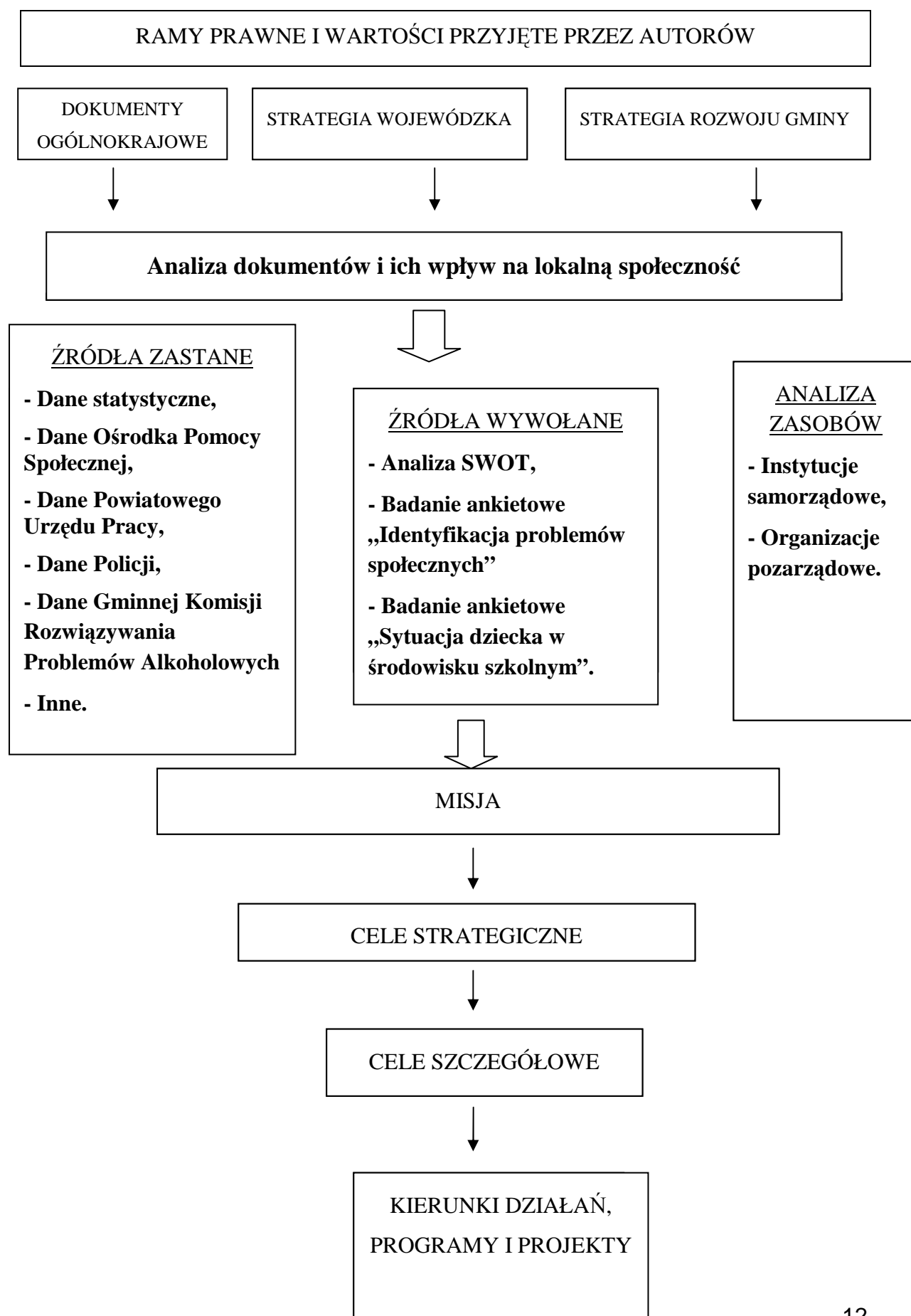
1.3. Struktura dokumentu.

Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk), występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin, mieszkańców gminy.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Przedłożony materiał został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Osiu.

METODOLOGIA OPRACOWANIA DOKUMENTU

1.4. Przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych.

Konstruując strategię rozwiązywania problemów społecznych gminy, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by nie powielać pewnych działań, ale wpisywać się własnymi propozycjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalnoprawną.

1.4.1. Europa 2020- strategia na rzecz integralnego i zróżnicowanego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Strategia Europa 2020 stanowi strategię wzrostu Unii Europejskiej w kolejnych latach. Zakłada ona potrzebę stworzenia inteligentnej i zrównoważonej gospodarki, która sprzyja włączeniu społecznemu. W perspektywie 2020 r. wyznaczonych zostało 5 celów obejmujących:

- zatrudnienie (75% osób w wieku 20-64 lat powinno mieć pracę);
- badania i rozwój oraz innowacje (na inwestycje w badania i rozwój oraz w innowacje powinniśmy przeznaczać 3% PKB Unii- łącznie ze środków publicznych i prywatnych);
- zmiany klimatu i energię (ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu z 1990 r., 20% energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych, a efektywność energetyczna powinna wzrosnąć o 20%);
- edukację (odsetek młodych ludzi przedwcześnie porzucających naukę nie powinien przekraczać 10%, a co najmniej 40% osób w wieku 30-34 powinno mieć wykształcenie wyższe);
- ubóstwo i wykluczenie społeczne (zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln).

Należy przyjąć, że realizacja celów Strategii przyczyni się do osiągnięcia celów zakładanych w dokumencie.

1.4.2. Komunikat Komisji Europejskiej „Inicjatywa na rzecz przedsiębiorczości społecznej”.

Komunikat wydany został w dniu 25 października 2011 r. Komisja Europejska zwraca uwagę na znaczącą rolę jaką ekonomia społeczna odgrywa w strategii Europa 2020 w aspekcie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego. W gospodarce społecznej w UE zatrudnionych jest ok. 11 mln osób, co stanowi 6% całkowitego zatrudnienia. Przedsiębiorstwa społeczne posiadają silne zakorzenienie lokalne, realizują cele społeczne i środowiskowe, wzmacniają spójność społeczną oraz zwiększają konkurencyjność gospodarki poprzez swoją innowacyjność. W związku z tym Komisja Europejska w Komunikacie zaproponowała szereg rozwiązań zmierzających do wzmocnienia roli ekonomii społecznej. Działaniami tymi są:

1) Poprawa dostępu do finansowania realizowana przez:

- uznanie przedsiębiorstw społecznych za priorytet inwestycyjny Europejskiego Funduszu
- rozwój Regionalnego (dalej EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (dalej EFS),
- utworzenie ram dla etycznych funduszy inwestycyjnych,
- łatwiejszy dostęp do mikrokredytów;

2) Poprawa promocji ekonomii społecznej za pomocą:

- zwiększenia rozpoznawalności ekonomii społecznej,
- do gospodarki społecznej zalicza się podmioty o szczególnym statusie prawnym (spółdzielnie, fundacje, stowarzyszenia, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych). Wiele z nich jest przedsiębiorstwami społecznymi.
- utworzenia publicznej bazy danych oznakowań i certyfikatów oraz platformy wymiany danych i informacji,
- zestawienia dobrych praktyk;

3) Poprawa otoczeni prawnego zakładająca:

- wydanie rozporządzenia ustanawiającego statut fundacji europejskiej,
- uproszczenie rozporządzenia w sprawie statutu spółdzielni europejskiej,
- silniejsze wykorzystanie elementu jakości w procedurze zamówień publicznych,
- uproszczenie stosowania zasad pomocy publicznej w przypadku usług społecznych i lokalnych,

- zwiększenie znaczenia kryteriów i warunków pracy w zamówieniach publicznych.

Należy przyjąć, że realizacja celów Strategii przyczyni się do osiągnięcia celów zakładanych w dokumencie w szczególności w zakresie poprawy promocji ekonomii społecznej.

1.4.3. Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie polityki UE i wolontariatu: Uznanie i propagowanie wolontariatu trans granicznego w Unii Europejskiej.

Komunikat został wydany w dniu 20 września 2011 r. Komisja podkreśla znaczenia wolontariatu dla tworzenia i rozwijania kapitału ludzkiego i społecznego. Uznaje go za jeden z kluczowych czynników integracji i wzrostu zatrudnienia oraz element poprawy spójności społecznej. Zaznacza, że wolontariusze uczestniczą w kształtowaniu społeczeństwa europejskiego, a część z nich aktywnie współtworzy Europę obywatelską. Ponadto wolontariat przyczynia się do realizacji Strategii Europa 2020 (w szczególności do osiągnięcia do 2020 r. docelowej stopy zatrudnienia w UE wynoszącej 75%). Dzieje się tak, gdyż wolontariat umożliwia zdobywanie i podnoszenie kompetencji oraz przystosowywanie się do zmian na rynku pracy. Oczywiście wolontariat nie może być traktowany jako substytut pracy odpłatnej KE proponuje następujące działania zmierzające do propagowania wolontariatu:

- 1) promowanie wolontariatu trans granicznego we współpracy z państwami członkowskimi oraz poprzez unijne programy finansowania przyczyniające się do mobilności i międzykulturowego nabywania wiedzy przez swoich obywateli oraz do wzmacniania ich europejskiej tożsamości;
- 2) tworzenie zachęt do wspierania i rozwoju wolontariatu;
- 3) uznawanie kompetencji i umiejętności uzyskanych w ramach wolontariatu jako doświadczeń z uczenia się pozaformalnego;
- 4) wzmacnianie powiązań pomiędzy wolontariatem a ochroną zdrowia i pomocą społeczną, szczególnie w kontekście starzenia się społeczeństw;
- 5) dalsze zorientowanie programów finansowania UE na kwestie wolontariatu oraz wprowadzanie ułatwień w kwestii orientacji w poszczególnych programach finansowych dedykowanych wolontariatowi.

Należy przyjąć, że realizacja celów Strategii przyczyni się do osiągnięcia celów zakładanych w dokumencie w szczególności w zakresie promowania i rozwoju wolontariatu.

1.4.4. Raport Polska 2030.

Raport „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe” stanowi podstawę diagnostyczną dla przygotowywanych strategii rozwoju. Wskazuje następujące wyzwania w perspektywie 2030 r.:

- wzrost i konkurencyjność;
- sytuacja demograficzna;
- wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy;
- odpowiedni potencjał infrastruktury;
- bezpieczeństwo energetyczno- klimatyczne;
- gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego;
- solidarność i spójność regionalna;
- sprawne państwo;
- wzrost kapitału społecznego Polski.

Wskazuje się także na pięć kluczowych czynników rozwoju kraju w perspektywie 2030 roku:

- warunki dla szybkiego wzrostu inwestycji,
- wzrost aktywności zawodowej i mobilności Polaków,
- rozwój produktywności i innowacyjności,
- efektywna dyfuzja rozwoju w wymiarze regionalnym i społecznym,
- wzmocnienie kapitału społecznego i sprawności państwa.

W aspekcie rozwoju kapitału społecznego, podkreśla się rosnące znaczenie usieciowienia społeczeństwa, niosące za sobą zmianę dotychczasowych więzi społecznych. Podkreślona jest rola nowoczesnych form komunikacji masowej rewolucjonizujących komunikację publiczną. Wzrost kapitału społecznego wymaga stymulowania wzrostu wzajemnego zaufania, naprawy infrastruktury instytucjonalnej państwa, zwiększa troski o dobro wspólne, poprawy jakości przestrzeni i debaty publicznej, wspierania aktywności obywatelskiej- indywidualnej oraz zinstytucjonalizowanej- oraz zwiększenia roli potencjału kreatywnego i intelektualnego.

1.4.5. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.

Celem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju (dalej DSRK) jest analiza oraz charakterystyka warunków niezbędnych dla rozwoju Polski w kluczowych obszarach na tle UE oraz procesów gospodarczych zachodzących w świecie. Na tej podstawie sformułowane są wnioski oraz ich przełożenie na konkretne decyzje oraz propozycje powiązanych z nimi projektów. W DSRK przedstawiono wizję rozwojową w perspektywie do 2030 r., identyfikuje się wyzwania stojące przed gospodarką i społeczeństwem oraz trzy obszary strategiczne: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. Celem jest rozwój mierzony poprawą jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju. W DSRK wskazano 11 celów strategicznych, od których zależy skok cywilizacyjny Polski oraz powiązane z nimi projekty do realizacji. W części dotyczącej kapitału społecznego znajdują się m.in.:

- stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej;
- wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Należy przyjąć, że realizacja celów Strategii przyczyni się do osiągnięcia celów zakładanych w dokumencie.

1.4.6. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2011-2020.

Dokument obejmuje zagadnienia partycypacji społecznej i aktywności obywatelskiej. W ramach tego obszaru mają być realizowane działania zmierzające do poprawy mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne. W SRKS wskazano, że dla całości przedsięwzięć w w/w obszarze wykorzystane zostaną doświadczenia we wspieraniu działań. W kolejnej perspektywie finansowej ma nastąpić kontynuacja funkcjonowania m.in. takich działań jak:

- projekty realizowane przez organizacje społeczne w zakresie edukacji obywatelskiej;
- upowszechnienie i wdrażanie rozwiązań zwiększających kontrolę społeczną nad działaniami administracji publicznej wszystkich szczebli;

- stałe podnoszenie wiedzy i umiejętności przedstawicieli organizacji pozarządowych (zarządy, pracownicy) w zakresie zarządzania organizacją, a w szczególności zarządzania zasobami ludzkimi i finansami;
- różne formy zachęcania obywateli do zwiększenia swojej aktywności na forum publicznym;
- rozwijaniu i promocji indywidualnej filantropii, wolontariatu, jak i społecznej
- odpowiedzialności biznesu;
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu
- społecznemu i zawodowemu, w tym różnorodnych form samopomocy;
- stworzenie rozwiązań zmierzających do wypracowania i wdrożenia systemu wsparcia
- dla poradnictwa prawnego i obywatelskiego;
- ułatwienie działalności organizacji obywatelskich;
- wsparcie dla ruchów społecznych, grup nieformalnych.

Należy przyjąć, że realizacja celów Strategii przyczyni się także do osiągnięcia celów zakładanych w dokumencie.

1.4.7. Narodowa Strategia Integracji Społecznej.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości i upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy- ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej- zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorzady terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Należy przyjąć, że realizacja celów Strategii przyczyni się także do osiągnięcia celów zakładanych w dokumencie.

1.4.8. Projekt Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.

Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 jest programem rozwoju, w rozumieniu art. 15, ust. 4 pkt. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.1) i stanowi tym samym dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, ustanowiony w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju – „Strategii Rozwoju Kraju 2020” oraz Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Społecznego, Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego oraz innych strategii rozwoju. W kontekście nowej metodologii programowania rządu, za istotny element uznano wyodrębnienie problematyki ubóstwa i wykluczenia społecznego, jako część krajowych działań budowy Europejskiego Modelu Społecznego. Program został zapowiedziany w przyjętym przez Radę Ministrów 30 kwietnia 2013 roku, Krajowym Programie Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020” – Aktualizacja KPR 2013/2014. Tym samym, stanowi on realizację krajowej polityki społecznej, w szczególności celu szczegółowego 3 Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 (SRKL), jak również w zakresie objętym warunkiem 9.1 warunkowości ex- ante dla Europejskiego Funduszu Społecznego, dotyczącym istnienia i realizacji krajowych strategicznych ram polityki na rzecz ograniczania ubóstwa i aktywnej integracji osób wykluczonych. Określono, że walka z ubóstwem i wykluczeniem musi opierać się na wzroście gospodarczym i zatrudnieniu oraz na nowoczesnej i skutecznej ochronie socjalnej. Interwencja innowacyjnej ochrony socjalnej musi być połączona z szerokim zestawem polityk społecznych, łącznie z ukierunkowaną edukacją, pomocą społeczną, mieszkalnictwem, zdrowiem, godzeniem życia prywatnego i zawodowego oraz polityk rodzinnych. W związku z możliwością korzystania ze środków unijnych na realizację określonych działań w latach 2014 - 2020 w ramach funduszy Wspólnych Ram Strategicznych (WRS), wszystkie kraje członkowskie, w tym Polska, zobowiązane są do spełnienia odpowiednich warunków ex-ante. Celem niniejszego dokumentu jest właśnie przedstawienie projektowanej polityki państwa w zakresie walki z ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w ramach warunku 9 Wspólnych Ram Strategicznych.

W Strategii Rozwoju Kraju 2020 w jednym z trzech obszarów strategicznych, odnoszącym się do spójności społecznej i terytorialnej wskazano priorytetowe kierunki interwencji publicznej:

- Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych

Priorytety Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu:

- Priorytet I Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży
- Priorytet II. Zapewnienie spójności działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych dzieci i młodzieży
- Priorytet III. Aktywna integracja w społeczności lokalnej
- Priorytet IV. Bezpieczeństwo i aktywność osób starszych
- Priorytet V. Zapobieganie niepewności mieszkaniowej i przeciwdziałania bezdomności
- Priorytet VI. Zarządzanie i zmiany strukturalne systemu integracji społecznej

2. Charakterystyka gminy.

Osie jest gminą wiejską położoną w północno-środkowej Polsce, na obszarze Pojezierza Południowobałtyckiego, w północnej części województwa kujawsko-pomorskiego (przy granicy z województwem pomorskim). Zajmuje powierzchnię 209,6 km² i liczy 5.439 mieszkańców.

Gmina Osie jest jedną z jedenastu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu świeckiego (rycina 1.). Do gminy, oprócz Osia, będącego głównym ośrodkiem społecznym i zarazem siedzibą władz gminy i wszystkich ważniejszych instytucji, należy dziesięć sołectw: Brzeziny, Wałkowiska, Radańska, Miedzno, Jaszcz, Stara Rzeka, Pruskie, Tleń, Wierzchy i Łązek. Od północy gmina Osie graniczy z gminą Osiek z powiatu starogardzkiego, od wschodu – z gminą Warlubie, od południowego wschodu – z gminą Jeżewo, od południa – z gminami Drzycim i Lniano, a od zachodu – z gminami Śliwice i Cekcyn z powiatu tucholskiego.

Gmina leży na pograniczu mezoregionów Równiny Świeckiej i Borów Tucholskich. Około 70% powierzchni gminy stanowią lasy, co stawia ją w rzędzie największych i zarazem najsłabiej zaludnionych gmin wiejskich województwa. Cała powierzchnia gminy objęta jest różnymi formami ochrony przyrody, do których należą m.in.: Wdecki Park Krajobrazowy, Śliwicki Obszar Chronionego Krajobrazu, sześć rezerwatów przyrody, liczne użytki ekologiczne oraz największa wśród gmin województwa kujawsko-pomorskiego liczba pomników przyrody (70). Lasy gminy Osie położone są w obrębie Leśnego Kompleksu

Promocyjnego „Bory Tucholskie”. Gmina leży również w zasięgu projektowanego Rezerwatu Biosfery „Bory Tucholskie”. Gmina objęta jest programem Natura 2000.

Gmina ma charakter podmiejski, od wielu lat pozostając w zasięgu oddziaływania miast Świecia, Grudziądz i Tucholi. Silne związki funkcjonalne z tymi miastami i terenami otaczającymi są wynikiem przyrodniczych walorów gminy Osie oraz jej letniskowego i rekreacyjno-turystycznego zagospodarowania. Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka Nr 238 (Osie – Warlubie) – długość odcinka wynosi 4,2 km.

Gmina Osie charakteryzuje się stosunkowo bogatą siecią wód powierzchniowych. Leży w całości w zlewni Wdy, która należy do najbardziej atrakcyjnych szlaków wodnych w Polsce. Atrakcyjne, pod względem turystycznym, są też dwa prawe dopływy Wdy – Prusina i Ryszka. Największym zbiornikiem wód powierzchniowych na terenie gminy jest Zalew Żur. Naturalnymi zbiornikami wodnymi są jeziora: Piaseczno, Miedzno, Ciche (rezerwaty przyrody), Sławno, Czerno, Radolinek i Lešno.

Na terenie gminy Osie znajdują się jednostki sektora finansów publicznych, zakłady spółdzielcze tj. Spółdzielcza Grupa Bankowa w Osiu, Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Osiu, Rolniczo- Handlowa Spółdzielnia Pracy w Osiu, zakłady państwowe tj. Gminna Przychodnia w Osiu, Nadleśnictwo Osie, Poczta Polska oraz 267 podmiotów prywatnych. Jest tu jedno przedszkole, do którego uczęszcza 93 dzieci oraz oddział przedszkolny Zespołu Szkół w Osiu – 83 dzieci, oddział przedszkolny w Brzezinach – 14 dzieci i oddział przedszkolny we Wierzchach – 24 dzieci, łącznie 121 dzieci. Funkcjonują również trzy szkoły podstawowe, w których naukę pobiera 353 uczniów oraz gimnazjum, do którego uczęszcza 191 uczniów.

Mieszkańcy gminy Osie mają zapewnioną opiekę zdrowotną w jednej przychodni zdrowia.

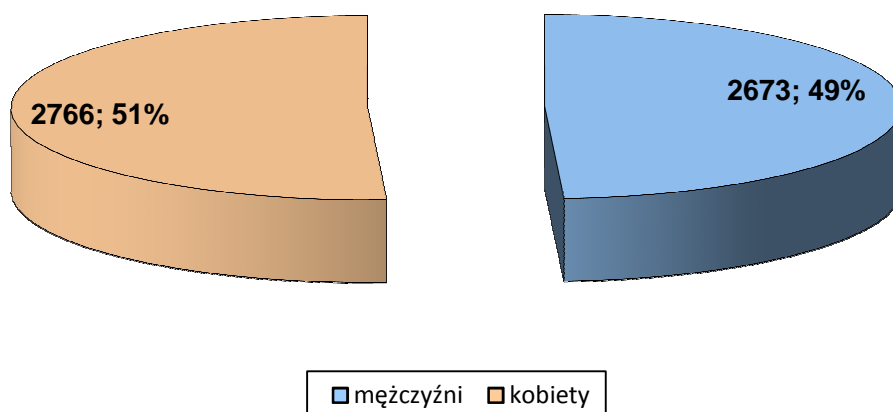

Rycina 1. Gmina Osie na tle powiatu świeckiego.

2.1. Demografia.

Poniżej prezentujemy sytuację demograficzną w gminie Osie. W roku 2012 teren Gminy zamieszkiwało 5439 mieszkańców w tym 2766 kobiet i 2673 mężczyzn.

Ludność gminy Osie w 2012 roku.

Dane Urzędu Gminy w Osiu.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Osie w 2012 roku.

Rok/ Wiek	0-17 lat	18- 64 lat	65 i więcej
2010	1.186	3.464	754
2011	1.180	3.395	842
2012	1.187	3.378	874

Dane Urzędu Gminy w Osiu.

Na podstawie danych uzyskanych z Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Osie stwierdza się, że w latach 2010-2012 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), który utrzymuje się na zbliżonym poziomie około 1.180 osób. Zauważyć można stały spadek liczby osób w wieku produkcyjnym. Na szczególną uwagę zasługuje grupa osób w wieku poprodukcyjnym, gdzie następuje stały wzrost. Osoby te będą kończyć swoją działalność zawodową i zasila grupę seniorów. Sytuacja ta świadczy o niekorzystnej, starzejącej się strukturze wiekowej lokalnego społeczeństwa. Dalsze utrzymywanie się tendencji wzrostowej liczby osób w

wieku poprodukcyjnym może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Tendencję taką, należy brać pod uwagę przy planowaniu rozwoju gminy w sferze polityki społecznej odnoszącej się do osób starszych i niepełnosprawnych.

2.2. Marginalizacja i wykluczenie w perspektywie ośrodka pomocy społecznej.

System pomocy społecznej jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych. Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1).

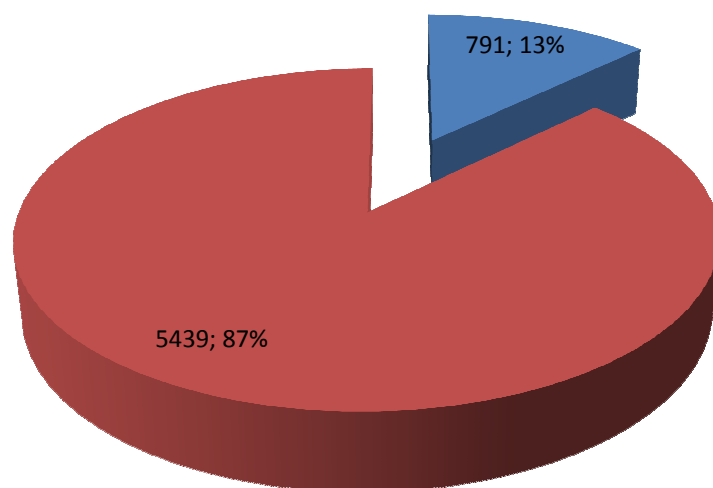
Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3. 1). Ustawa o pomocy społecznej stanowi, że pomocy osobom i rodzinom udziela się, w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówkę opiekuńczo-wychowawczą; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Do realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Osie został powołany Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy:

- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej ;
- przyznawanie i wypłacanie zastrzeżonych do kompetencji gminy świadczeń, w szczególności określonych w:
 - ustawie o pomocy społecznej,
 - ustawie o świadczeniach rodzinnych,

- ustawie o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz w sprawie zaliczki alimentacyjnej,
- ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawie o dodatkach mieszkaniowych;
- pobudzanie społecznej aktywności w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin;
- praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności w funkcjonowaniu w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi;
- współpraca z organizacjami społecznymi, instytucjami, fundacjami, stowarzyszeniami oraz osobami fizycznymi i prawnymi w zakresie realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej;
- kierowanie wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności lub niezdolności do pracy do organów określonych odrębnymi przepisami;
- udzielanie informacji o przepisach prawa i uprawnieniach;
- organizowanie specjalistycznego poradnictwa prawnego, psychologicznego i pedagogicznego;
- sporządzenie bilansu potrzeb i środków w zakresie pomocy społecznej;
- doskonalenie modelu pracy socjalnej poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników GOPS;
- realizacja programów aktywności lokalnej, odpowiadających na potrzeby społeczności lokalnych i grup;
- realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- realizacja „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Osie”.

Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej a ludność gminy w 2012 roku.

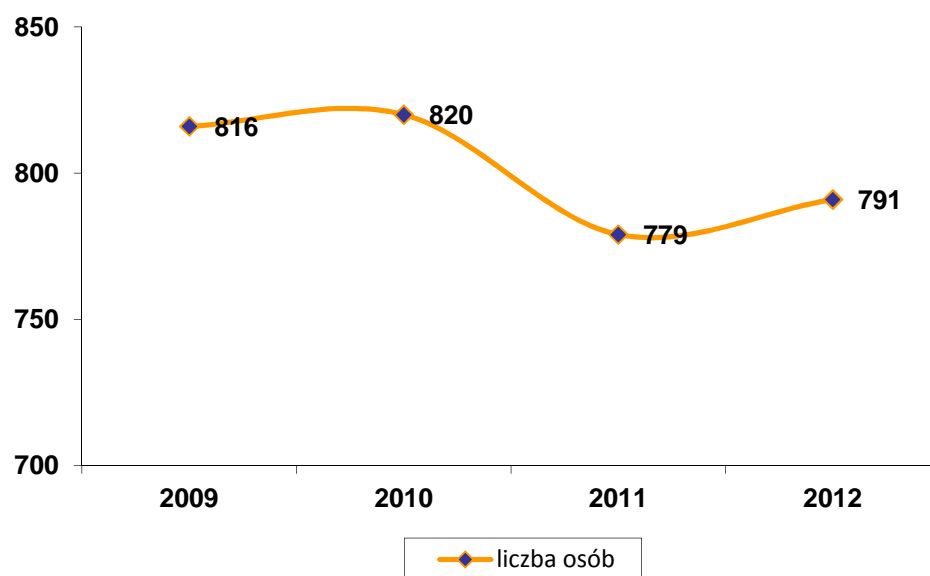

■ osoby objęte pomocą społeczną ■ pozostali mieszkańcy

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Osiu

Spośród 5439 mieszkańców, 791 osób skorzystało ze świadczeń z pomocy społecznej w 2012 roku. Na syndrom głębokiego ubóstwa składa się bezrobocie połączone z niskim poziomem wykształcenia, wielodzietność oraz fakt zamieszkiwania na wsi. Wzrost skali ubóstwa w ostatnich latach dokonał się przy poprawie przeciętnej sytuacji materialnej ogółu społeczeństwa. Powyższe świadczy o istniejących nierównościach w sytuacji dochodowej mieszkańców.

Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2009-2012 (według decyzji administracyjnych).

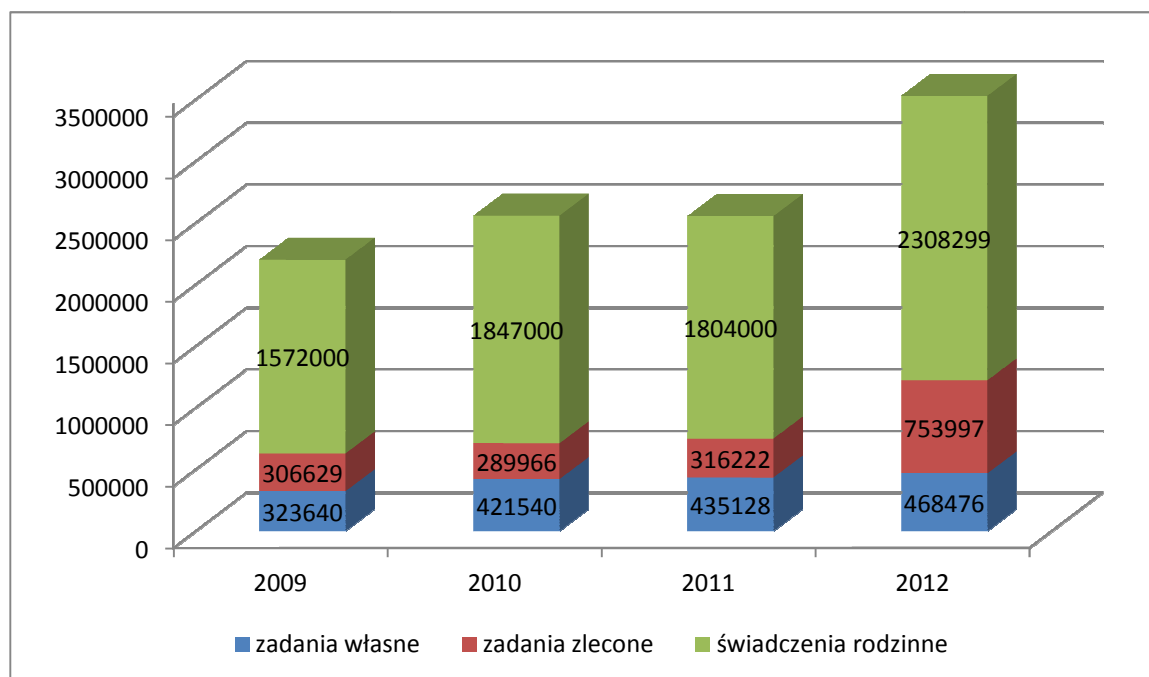

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiu.

Jak pokazuje powyższy wykres, liczba osób objętych świadczeniami z pomocy społecznej ulega zmianom. Wynika to nie tylko z ubóstwa, ale również ze wzrostu skali pojawiających się problemów społecznych. Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobie lub rodzinie spełniającej kryterium dochodowe przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, m.in. ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność itd.

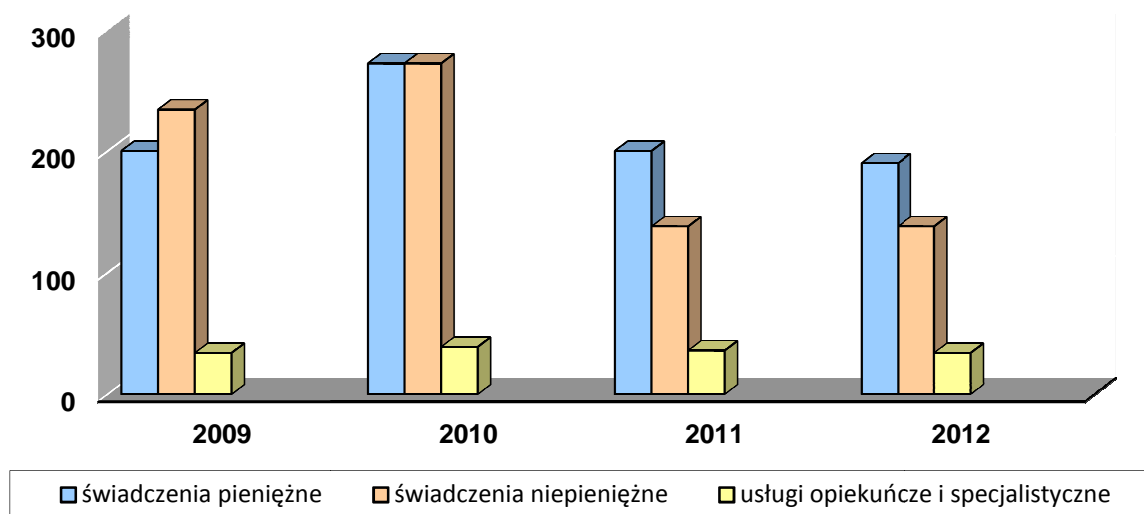
Obecnie kryterium to ustalono na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę potrzebujących i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa.

Wydatki na pomoc społeczną i świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego w latach 2009-2012.

Na wykresie przedstawiono wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, uwzględniając wydatki na zadania własne pochodzące z budżetu gminy, kwoty na zadania zlecone uzyskane z budżetu państwa oraz wartość świadczeń rodzinnych. Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w gminie, należy zauważyć, iż nakłady finansowe przeznaczone na wsparcie osób i rodzin w roku 2012 wzrosły w porównaniu z latami poprzednimi. Niebagatelną pozycję w budżecie Ośrodka stanowią świadczenia rodzinne. Ogółem wielkość wydatków na udzielane wsparcie w kolejnych latach wyniosła: w roku 2009- 2 202 269 zł (w tym 1 572 000 zł na świadczenia rodzinne), w roku 2010 roku- 2 558 506 zł (w tym 1 847 000 zł na świadczenia rodzinne), w 2011 roku - 2 555 350 zł (w tym 1 804 000 zł na świadczenia rodzinne), w roku 2012- 3 530 772 zł (w tym 2 308 299 zł na świadczenia rodzinne).

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS w latach 2009-2012 (liczba rodzin).

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiu.

Świadczenia pieniężne są preferowaną i najbardziej pożądaną przez beneficjentów formą pomocy. W analizowanym okresie 2009-2012 widoczny jest wzrost a następnie spadek liczby osób uprawnionych do świadczeń pieniężnych. Powyższe spowodowane jest wzrostem najniższego wynagrodzenia przy jednoczesnym braku zmiany kryterium dochodowego co powoduje „sztuczne” obniżenie liczby osób kwalifikujących się do pomocy.

Na przestrzeni lat 2009-2012 widoczny był wzrost (2010 r.), a następnie spadek (2011 i 2012 r.) świadczeń niepieniężnych. Analizując możliwości przyznawania przez ośrodek pomocy społecznej świadczeń finansowych, należy wskazać na podstawowe zasiłki, którymi obecnie są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Do świadczeń niepieniężnych należy: pomoc w formie posiłku (obiadów) w szkole, praca socjalna.

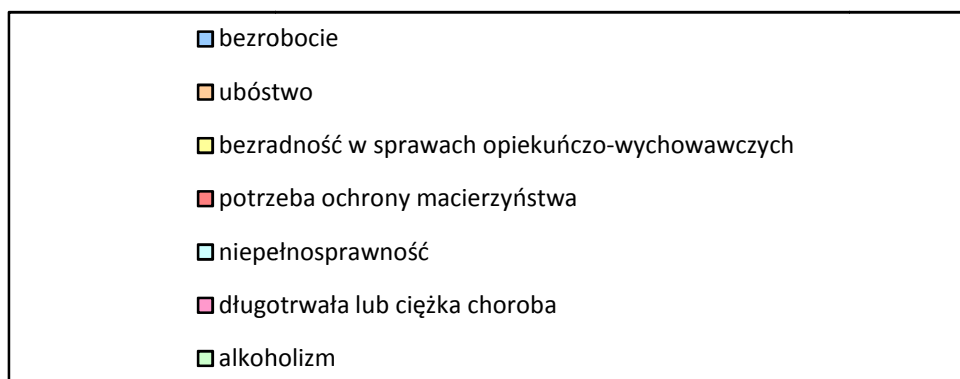
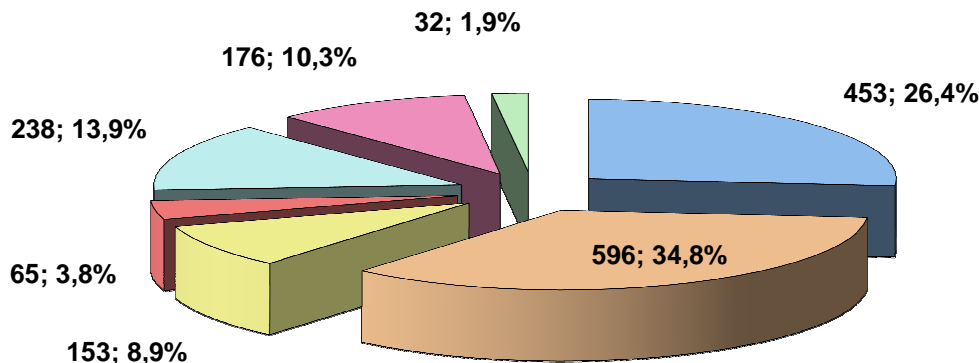
Typ realizowanych świadczeń w latach 2009-2012

Typy świadczeń	2009	2010	2011	2012
	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
Pieniężne	200	272	200	190
Rzeczowe	234	272	138	138
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne	34	39	36	34

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiu.

Większość świadczeń jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej. Beneficjenci niezadowoleni z uzyskanej pomocy mają prawo odwołać się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, które w trybie administracyjnym może decyzję GOPS- u utrzymać w mocy, uchylić w części lub całości albo przekazać do ponownego rozpoznania.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2012 roku (liczba rodzin).

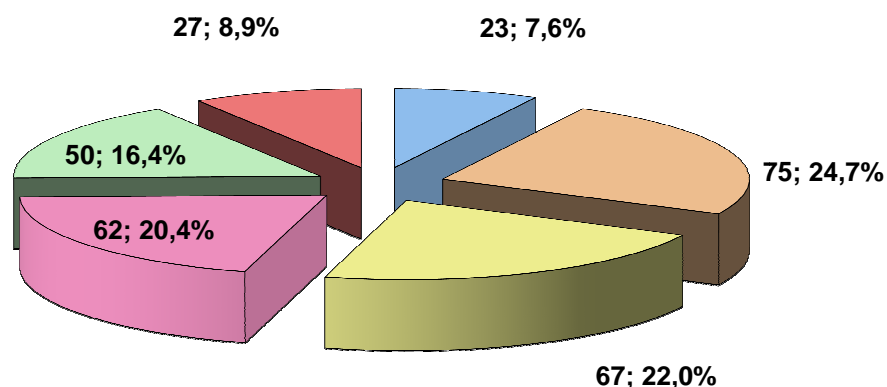
Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiu.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobie lub rodzinie spełniającej kryterium dochodowe przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, m.in. ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność itd.

W roku 2012 GOPS w Osiu udzielał wsparcia osobom i rodzinom z następujących przyczyn:

- ubóstwo- 596 osób w 139 rodzinach
- bezrobocie- 453 osoby w 194 rodzinach
- niepełnosprawność- 238 osób w 94 rodzinach
- długotrwała lub ciężka choroba- 176 osób 76 rodzinach
- bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych- 153 osoby w 36 rodzinach
- alkoholizm- 72 osoby w 32 rodzinach
- potrzeba ochrony macierzyństwa- 65 osób w 22 rodzinach

Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej w 2012 roku (liczba osób w rodzinach)

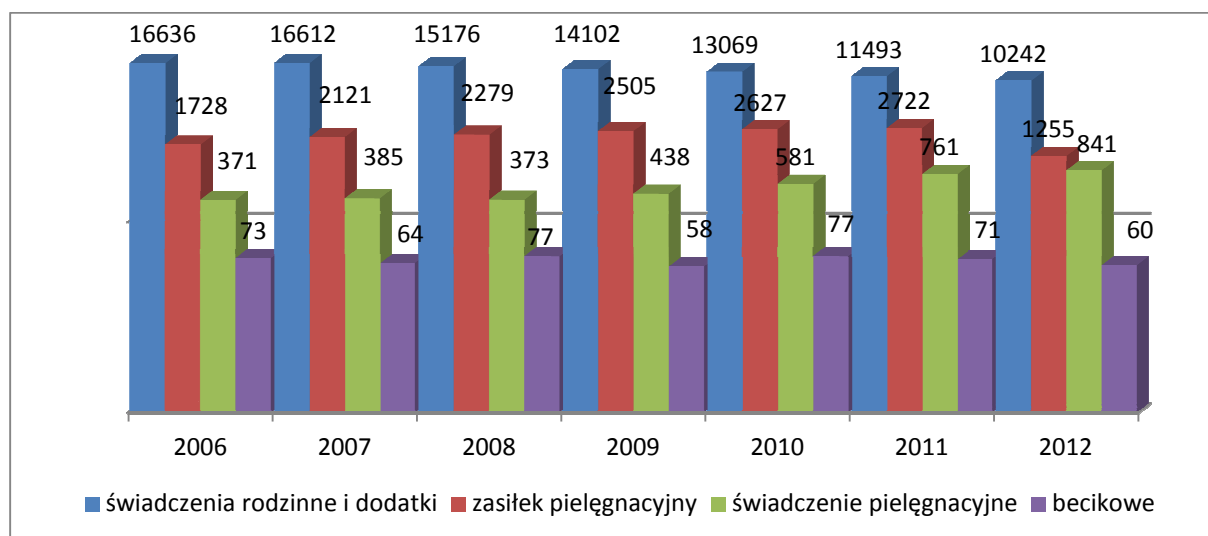

■ 18-25 lat ■ 26-35 lat ■ 36-45 lat ■ 46-55 lat ■ 56-65 lat ■ 66 lat i więcej

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiu.

Struktura demograficzna świadczeniobiorców systemu pomocy społecznej w 2012 roku była porównywalna ze strukturą demograficzną całej lokalnej społeczności. Niepokojąca była duża grupa beneficjentów w wieku produkcyjnym, którzy posiadając ku temu warunki powinni samodzielnie pracować i osiągać dochody umożliwiające utrzymanie siebie i swoich rodzin.

Świadczenia rodzinne przyznane przez GOPS w latach 2006- 2012.

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiu.

Zgodnie z ustawą, świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku oraz świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku i świadczenia pielęgnacyjnego.

Na przestrzeni lat 2006-2012 widoczny jest spadek osób uprawnionych do świadczeń rodzinnych uzależnionych od kryterium dochodowego. Spowodowane jest to tak jak w przypadku świadczeń z pomocy społecznej wzrostem najniższego wynagrodzenia przy braku zmiany kryterium dochodowego. Wyraźny jest wzrost osób uprawnionych do zasiłku pielęgnacyjnego, gdzie kryterium dochodowe nie obowiązuje. Taki wzrost również został zanotowany w przypadku osób uprawnionych do świadczeń pielęgnacyjnych zarówno z tytułu opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym jak i opieki nad dorosłą osobą niepełnosprawną. Niepokojący jest zauważalny spadek urodzeń dzieci.

3. Kwestia dziecka.

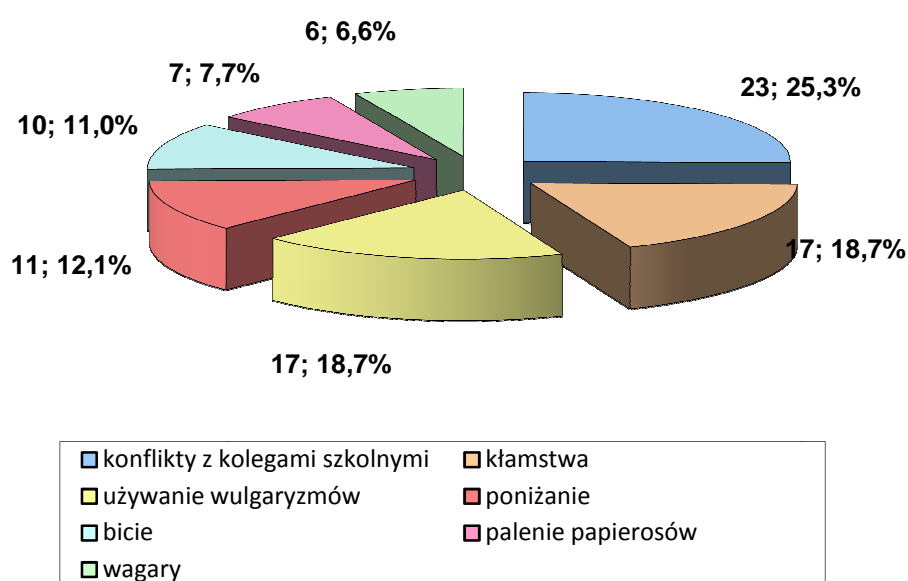
Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe. Niemniej dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju

swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozdane do nauczycieli szkół ankiety. Pozwalają one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz przekazują informacje o realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży.

Najczęściej występujące problemy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Wskazując najistotniejsze kwestie, pedagodzy korzystali z zamkniętego zestawu kategorii, mając do wyboru 14 zmiennych. Stwierdzając obecność lub brak poszczególnych cech. Określając problemy uczniów i szkoły w pytaniach otwartych, wskazywano głównie na zjawisko ubożenia rodzin i związany z nim problem bezrobocia, dysfunkcje występujące w domu (odnoszące się do niewydolności opiekuńczo-wychowawczej czy alkoholizmu), brak kontaktów rodziców ze szkołą, konfliktów z kolegami szkolnymi a także przypadki opuszczania zajęć, kradzieży, używania wulgaryzmów oraz sięgania po papierosy.

Wszystkie szkoły prowadzą dożywianie uczniów, większość z nich posiada dostęp do Internetu, umożliwiając dostęp do sali gimnastycznej oraz „Orlika”. Tylko jedna szkoła zatrudnia pedagoga w żadnej natomiast nie funkcjonują klasy integracyjne. Szkoły oferują swoim wychowankom zajęcia dodatkowe (m.in. różnorodne tematycznie koła zainteresowań

oraz zajęcia sportowo- rekreacyjne), a dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zajęcia wyrównawcze.

Z analizy wynika, że szkoły są miejscami bezpiecznymi dla dzieci i młodzieży, choć zdarzają się w nich miejsca (np. wyjścia z budynku szkoły), które wymagają nadzoru ze strony nauczycieli. We wszystkich placówkach prowadzone są badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego, a powszechnie realizowane programy profilaktyczne skutecznie łagodzą zjawiska patologiczne i zapobiegają ich występowaniu.

Nauczyciele kształtują wśród dzieci i młodzieży postawy charytatywne i propagują ideę wolontariatu poprzez uczestnictwo w różnych akcjach charytatywnych (m.in. Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Góra Grosza) oraz innych zbiórkach pieniężnych (m.in. organizowanych przez Caritas).

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, wskazano na konieczność zagospodarowania czasu wolnego nie tylko w formie rozrywki, ale również poprzez pracę.

Wśród różnych form pomocy szkoły proponują uczniom m.in. nauczanie indywidualne, zajęcia wyrównawcze, koła zainteresowań (zajęcia sportowo- rekreacyjne na „Orliku”), pogadanki, warsztaty, pomoc psychologa, funkcjonariuszy policji i nauczycieli oraz wsparcie materialne (częściowe lub całkowite zwolnienie z opłat na ubezpieczenie, Radę Rodziców, dofinansowanie wycieczek, przedstawień teatralnych, współpracę z GOPS- m, stypendia socjalne) i w formie dożywiania.

4. Kwestia osób bezrobotnych.

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale obniża się i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- Dezintegracji rodziny

- Zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- Zwiększenie ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

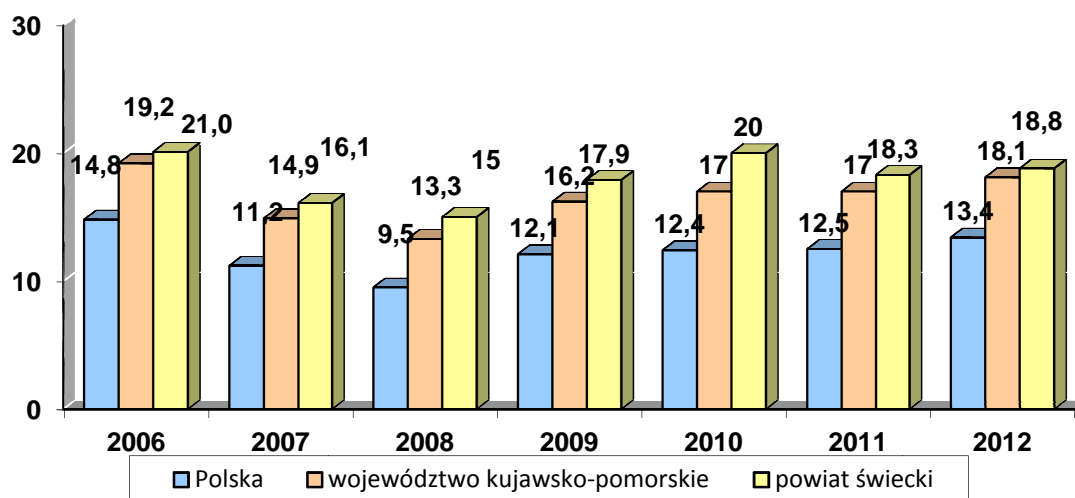
Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy

stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Stopa bezrobocia w kraju, w województwie, w powiecie w latach 2006-2012

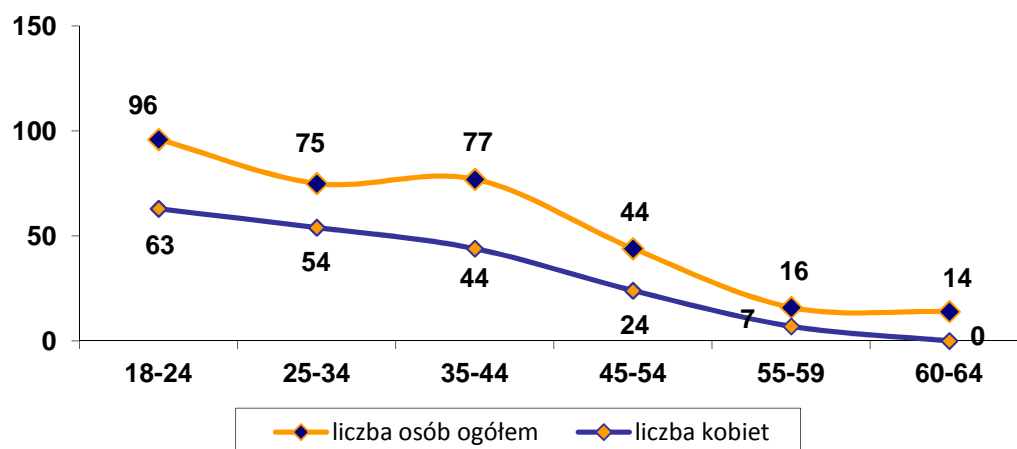

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Stopa bezrobocia to procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, ale bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż w latach 2006-2012 powiat świecki charakteryzował się nieco wyższą, w stosunku do województwa kujawsko-pomorskiego i kraju, stopą bezrobocia. Generalnie w skali całego kraju – z uwagi na poprawę kondycji gospodarki – mamy do czynienia z powolnym zmniejszaniem się stopy bezrobocia.

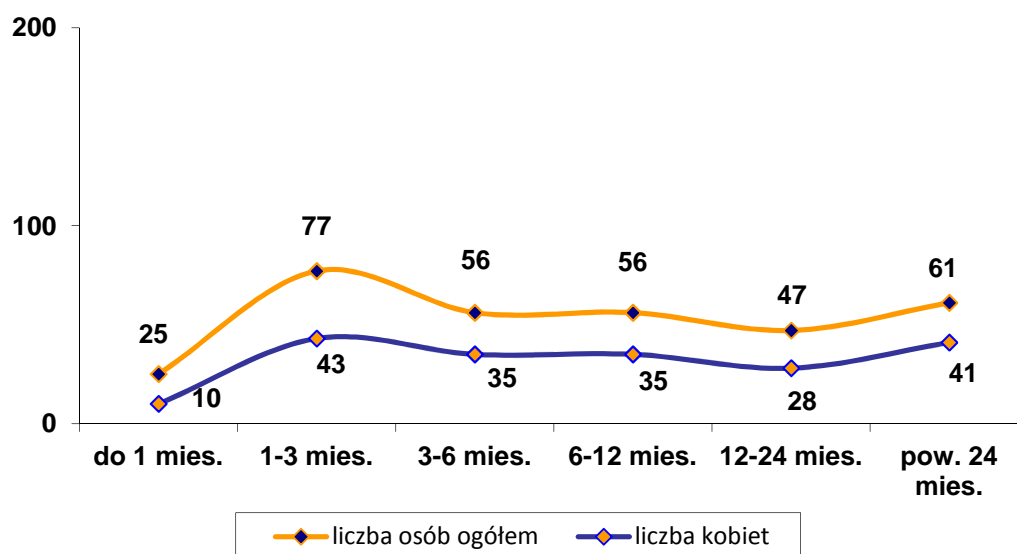
Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu na dzień 31 grudnia 2012 roku w gminie Osie pozostawało zarejestrowanych 322 bezrobotnych. Wśród nich większą liczebnie grupą były kobiety, które stanowiły 192 ogółu bezrobotnych w gminie. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

Bezrobotni wg wieku z końcem 2012 roku.

Z końcem 2012 roku w grupie bezrobotnych stosunkowo dużo było ludzi młodych, często nieposiadających wcześniejszych doświadczeń zawodowych. Było to porównywalne z sytuacją w kraju. Niepokoiła mniejsza, ale zarazem posiadająca niewielkie szanse na zmianę swej sytuacji życiowej grupa osób bezrobotnych, które przekroczyły 35. rok życia. Osobom pozostającym jeszcze w wieku produkcyjnym, ale już niemobilnym, zdecydowanie trudniej znaleźć pracę i zdobyć nowe kwalifikacje zawodowe. We wszystkich grupach wiekowych odnotowano niekorzystną sytuację kobiet.

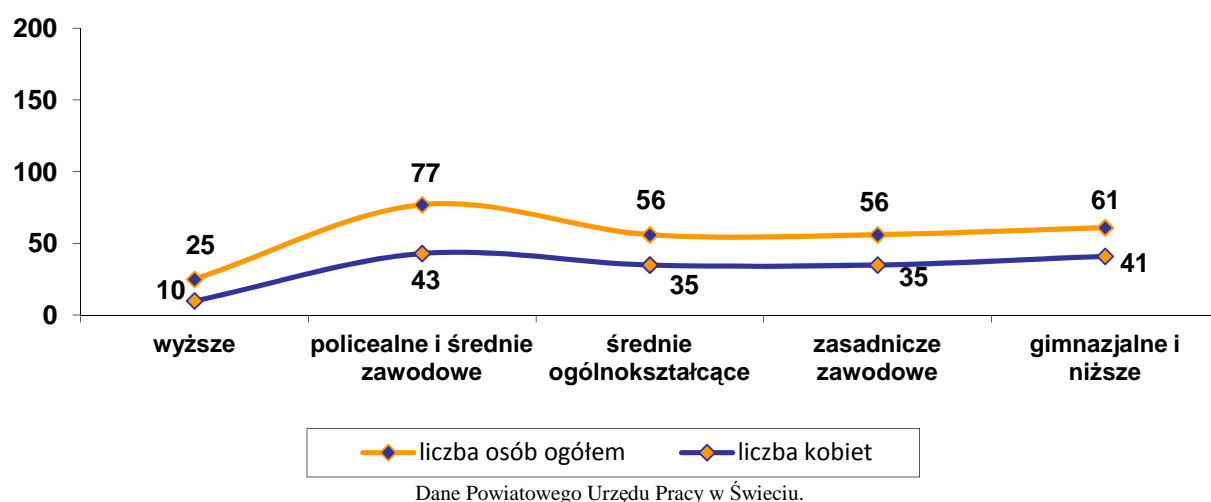
Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy z końcem 2012 roku.

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świeciu.

Powrót do pracy jest tym trudniejszy, im dłuższy jest okres pozostawania poza zatrudnieniem, co wyraźnie widać na powyższym zestawieniu. Brak pracy może powodować nieodwracalne szkody nie tylko ekonomiczne, ale przede wszystkim społeczne, łącznie z daleko idącą demoralizacją i wykluczeniem osób pozostających bez zatrudnienia. Długotrwale bezrobotni często nie są w stanie samodzielnie wrócić do zatrudnienia, stąd tak ważne w ich przypadku są: wsparcie społeczne i zawodowe oraz praca socjalna.

Bezrobotni wg wykształcenia z końcem 2012 roku.

Z końcem 2012 roku zdecydowanie lepszą sytuację na rynku pracy posiadały osoby z wykształceniem wyższym; tych w rejestrach bezrobotnych figurowało najmniej. Wraz z malejącym poziomem wykształcenia zwiększał się udział bezrobotnych w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy. Zestawiając ten fakt z sytuacją na rynku pracy, należy nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób już bezrobotnych szczególny nacisk należy położyć na szkolenia, doksztalcanie i zmianę kwalifikacji zawodowych.

5. Kwestia uzależnień.

Problemy, które implikują nadużywanie alkoholu oraz zażywanie środków odurzających stanowią jedną z najistotniejszych kwestii społecznych. Zjawiska te mają niekorzystny wpływ na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak i na ogólny stan zdrowia

populacji, zdolność do konkurencji, na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz na relacje interpersonalne.

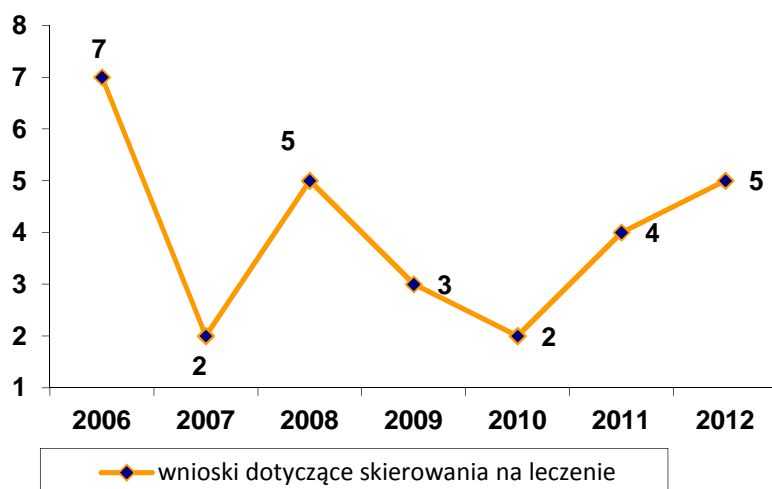
Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przerywania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji);
- jako zagadnienie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorów picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na alkoholizm jako poważny problem społeczny.

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania.

Wnioski dotyczące skierowania na leczenie odwykowe.

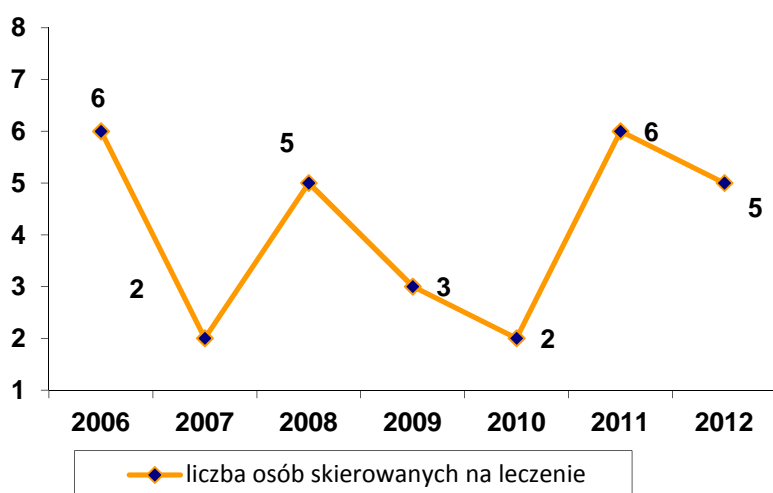

Dane Urzędu Gminy w Osiu.

Na przełomie lat 2006-2012 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjęła łącznie 30 wniosków skierowań na leczenie odwykowe.

Analizując liczbę wniosków dotyczących skierowań na leczenie odwykowe zauważamy, że oscyluje ona na zbliżonym poziomie. Od 7 w roku 2006, 5 w 2012 roku. W latach 2007, 2009 i 2010 liczba ta spadła i wyniosła od 2- 3 wnioski. Jednak należy zwrócić uwagę, że od roku 2010 wykazuje tendencje wzrostowe.

Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe.

Dane Urzędu Gminy w Osiu.

Podobnie jak liczba wniosków, kształtuje się liczba osób skierowanych na leczenie. Różnicę można zauważyć tylko w 2006 r. gdzie na 7 wniosków złożonych, 6 osób zostało skierowanych na leczenie odwykowe. W pozostałych latach poddanych analizie tj. od 2007 do 2012 liczba wniosków jest tożsama z liczbą osób skierowanych na leczenie i oscyluje pomiędzy 2-3 w latach 2007, 2009, 2010 pomiędzy 5-6 w latach 2008, 2011, 2012.

W omawianym okresie w związku z przemocą alkoholową do prokuratury, były skierowane dwie sprawy. Jedna w 2009, druga w 2010 r. w pozostałych latach nie było spraw skierowanych przez GKRPA do prokuratury, w związku z przemocą alkoholową.

W porównaniu do roku 2005 (pięć wniosków) analizowanego do Strategii na lata 2006-2013 liczba wniosków i liczba osób skierowanych nie wykazuje tendencji wzrostowej i znajduje się na średnim poziomie około 5 wniosków.

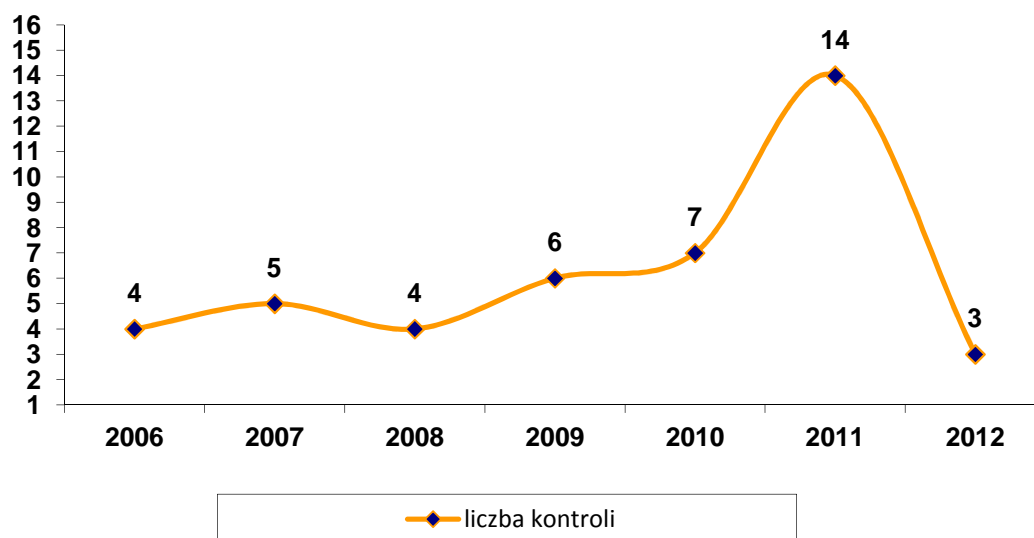
W latach 2006-2012 GKRPA prowadziła działania w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Spośród podjętych działań na szczególną uwagę

zasługują działania prozdrowotne dla dzieci z rodzin zagrożonych alkoholizmem. W okresie od 2006-2012 podjęto łącznie 14 działań prozdrowotnych dla w/w dzieci.

W omawianym okresie lat 2006-2012 w ramach realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych corocznie organizowany jest wypoczynek i imprezy kulturalne dla dzieci i młodzieży.

W ramach profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej zwłaszcza dla dzieci i młodzieży prowadzony jest program edukacyjny przy Zespole Szkół w Osiu oraz w świetlicach na terenie gminy Osie. Działania te są prowadzone na przestrzeni lat 2006-2012.

W analizowanym okresie GKRPA dokonywała kontroli zasad obrotu napojów alkoholowych.

Dane Urzędu Gminy w Osiu.

Ilość kontroli dokonywanych wahała się na średnim poziomie pomiędzy 3,4-6. Na uwagę jednak zasługuje rok 2011, w którym dokonano aż 14 kontroli, aby w roku następnym spaść do 3.

6. Kwestia przestępczości.

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwe piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy Osie.

Z analizy stanu zagrożenia przestępczością za 2012 rok wynika, iż na terenie gminy Osie ogólna wykrywalność przestępstw wyniosła 84,3%, a do najczęściej popełnianych czynów karalnych należały kradzieże, uszkodzenia mienia, włamania.

W ciągu 2012 r. funkcjonariusze Posterunku Policji w Osiu nałożyli 410 mandatów, w głównej mierze za wykroczenia drogowe, popełniane przez uczestników ruchu drogowego. Ponadto w omawianym czasie policjanci zatrzymali 55 dowodów rejestracyjnych i 10 praw jazdy, odnotowali 33 kolizje, przeprowadzili 310 interwencji, odwieźli do izby wytrzeźwień 4 osoby oraz wykonali 7 konwojów do sądów, prokuratury i innych jednostek policji. Niepokojący jest wzrost przestępstw wśród osób do 18 r. życia, który w roku 2010 wyniósł 32, w roku 2011 wyniósł 31 zaś w roku 2012 wyniósł 44. Zauważamy, że wykazuje on tendencje wzrostowe. Posterunek Policji w Osiu w ramach współpracy ze szkołą organizował pogadanki na temat skutków dokonywania czynów karalnych, niktynizmu, narkomanii i alkoholizmu wśród młodzieży szkolnej oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego. Systematycznie prowadzone były rozmowy z nieletnimi popełniającymi czyny karalne oraz zagrożonymi demoralizacją.

Jeśli chodzi o sprawców przestępstw ze względu na płeć to w dalszym ciągu przeważającą grupę stanowią mężczyźni.

Należy zauważyć, że w 2012 roku nastąpił znaczny spadek ogólnej liczby przestępstw, który wyniósł 88, gdzie w roku 2011 liczba ta wynosiła 126.

7. Kwestia niepełnosprawności.

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	
	Ogółem rodzin	korzystających z tyt. niepełnosprawności
2006	231	88
2007	296	95
2008	373	100
2009	264	92
2010	272	88
2011	264	83
2012	280	94

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiu.

Zaprezentowane w powyższej tabeli dane wskazują, że osoby niepełnosprawne stanowią duży odsetek spośród wszystkich osób ubiegających się o pomoc społeczną. Może to świadczyć o braku możliwości radzenia sobie z tym problemem we własnym zakresie. W związku z powyższym przy planowaniu działań pomocowych na rzecz osób potrzebujących należy wziąć szczególnie pod uwagę sytuację osób niepełnosprawnych oraz ograniczenia powodujące taką sytuację i możliwości pozwalające na zmianę dotychczasowej sytuacji.

8. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych w Gminie Osie.

Zdiagnozowanie najbardziej istotnych problemów społecznych, to kluczowy element postępowania mającego na celu określić zasadnicze problemy i ich ewentualne kierunki rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym w takim procesie diagnostycznym była ankieta rozesłana do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, m.in. do osób reprezentujących instytucje lokalne tj. szkoła, ośrodek zdrowia, organizacje pozarządowe oraz do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych, radnych, mieszkańców gminy.

Z otrzymanych odpowiedzi wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii nurtujących lokalną społeczność oraz szanse, zagrożenia, mocne i słabe strony naszej społeczności, które powinny zwrócić szczególną uwagę i troskę samorządu lokalnego.

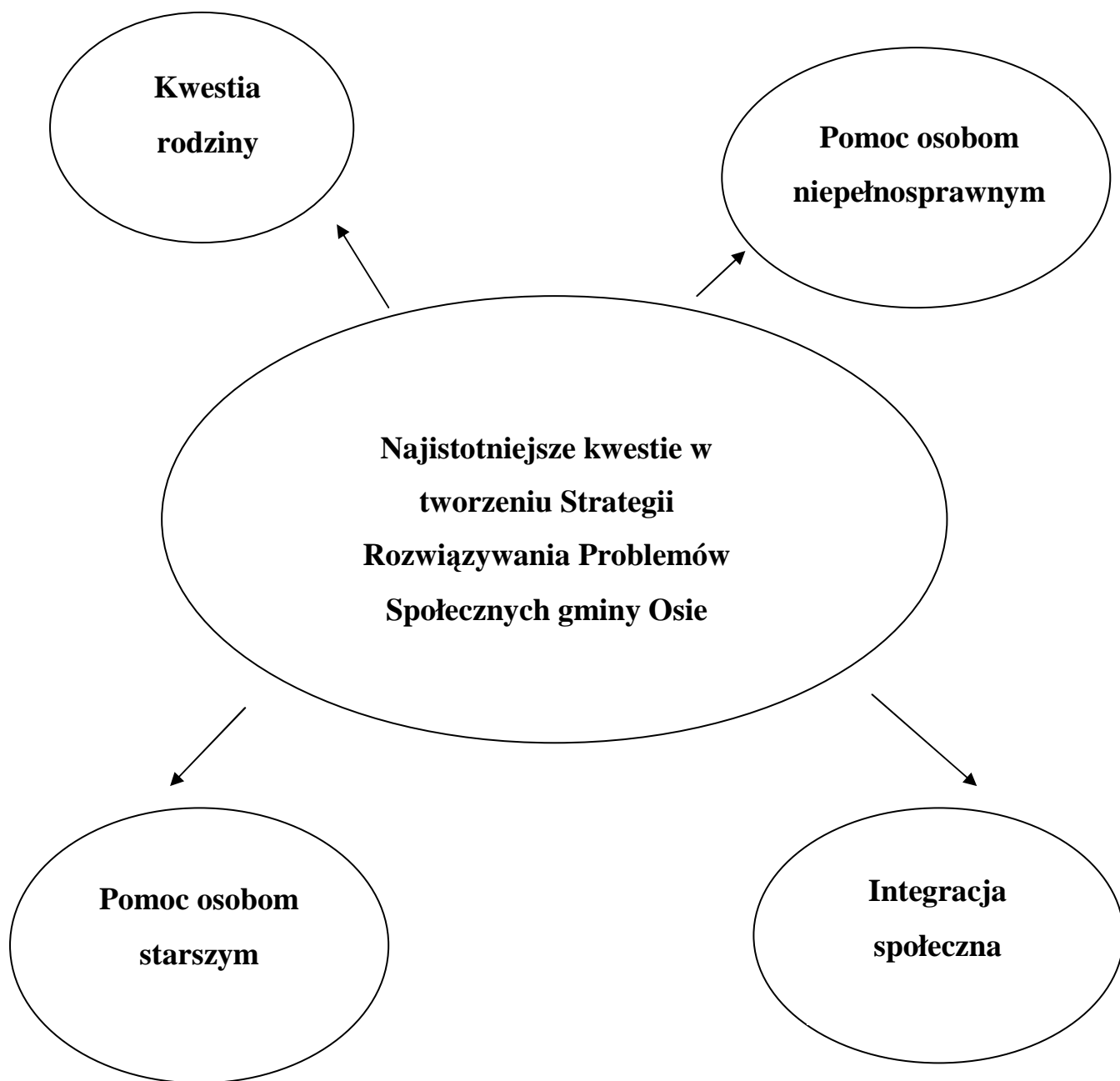
IDENTYFIKACJA KLUCZOWYCH KWESTII SPOŁECZNYCH

Respondenci za pomocą narzędzia badawczego- ankiety wskazali najistotniejsze problemy występujące wśród społeczności lokalnej.

- 1) ubóstwo
- 2) uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej
- 3) uzależnienia
- 4) przemoc w rodzinie
- 5) niepełnosprawność
- 6) długotrwałość choroby
- 7) bezradność w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego
- 8) ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej
- 9) brak poczucia bezpieczeństwa
- 10) bezrobocie
- 11) brak form kształcenia ustawicznego

Po dokonaniu wnikliwej analizy danych przedstawionych w ankietach oraz na podstawie diagnozy demograficzno- społecznej mieszkańców Gminy Osie za priorytetowe uznano działania w następujących obszarach:

1. Rodzina
2. Niepełnosprawność
3. Starość
4. Integracja społeczna

9. ANALIZA SWOT priorytetowych obszarów działań.

Główną i podstawową metodą, która określa priorytety rozwojowe jest analiza SWOT. Jest to efektywna metoda identyfikacji słabych i mocnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę stosować można również do takiego przedsięwzięcia jakim jest programowanie strategiczne. Dokładne opracowanie SWOT to istotny proces planowania strategicznego. Analiza SWOT została przygotowana w GOPS w Osiu.

Przedstawione czynniki obejmują:

- siły – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- słabości – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- zagrożenia – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

9.1. Obszar I RODZINA:

- mocne strony
 - dotychczasowe działania podejmowane w ramach strategii rozwiązywania problemów społecznych celem wzmocnienia funkcjonowania rodziny
 - działania GOPS w kierunku przeciwdziałania problemowi ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych, pomocy rodzinom niepełnym w zakresie potrzeby ochrony macierzyństwa, wsparcia rodzin wielodzietnych oraz udzielenie pomocy w formie dożywiania
 - zagwarantowana pomoc asystenta rodziny
 - realizowanie w szkołach zajęć pozalekcyjnych
 - pozyskiwanie pomocy żywnościowej dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej
 - zabezpieczenie dzieciom i młodzieży dostępu do różnorodnych form spędzania czasu wolnego
 - prowadzenie świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych
 - działania Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz skierowane do osób stosujących przemoc
 - realizacja zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- działania w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych- dodatki mieszkaniowe
- realizacja zapisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- wystarczająca ilość środków finansowych przeznaczanych na programy związane ze wsparciem rodziny
- słabe strony
 - występujący problem ubóstwa w rodzinie
 - nieodpowiednie przygotowanie do i pełnienie ról w rodzinie
 - utrudniony dostęp ubogich rodzin do kultury, sportu i rekreacji
 - bezrobocie rodziców i pozostałych pełnoletnich członków rodziny
 - występowanie problemów związanych z uzależnieniem, przemocą oraz bezradnością w sprawach opiekuńczo- wychowawczych
 - brak dostatecznego wsparcia psychologicznego dla rodzin
 - trudny dostęp do lekarzy specjalistów
 - wzrost liczby rozwodów
 - zagrożenia wynikające z wyjazdów jednego z rodziców do pracy za granicą
 - niska świadomość w zakresie edukacji seksualnej
 - postawa roszczeniowa części rodzin, korzystających z systemu pomocy społecznej
 - problemy w funkcjonowaniu rodzin wielodzietnych
 - osłabienie więzi rodzinnych wpływające na obniżenie samodzielności w relacji wzajemnego wsparcia i opieki
 - deficyt placówek resocjalizacyjnych dla nieletnich, domów samotnych matek, ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie
 - brak mieszkań socjalnych w gminie dla najuboższych rodzin
- szanse:
 - klimat społeczny, sprzyjający zwróceniu się o pomoc do GOPS
 - prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii
 - ogólnopolskie regulacje w zakresie wsparcia rodzin wielodzietnych tzw. „karta dużej rodziny”
 - środki finansowe z Unii Europejskiej na rzecz działań w zakresie rynku pracy, edukacji, aktywizacji zawodowej
 - współpraca pomiędzy szkołami a rodziną na odpowiednim poziomie

- prowadzenie działań promocyjnych z zakresu wspierania rodziny
- prowadzenie działań ukierunkowanych na wsparcie rodziny w sytuacji wystąpienia zaburzeń zachowania lub innych problemów
- niski poziom zjawiska marginalizacji i wykluczenia osób lub grup społecznych
- prowadzenie działań mających na celu pomoc prawną i psychospołeczną w szczególności ochronę przed przemocą
- zagrożenia
 - kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym
 - występowanie zagrożeń w funkcjonowaniu rodziny tj. uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych
 - niekorzystne zjawiska demograficzne
 - trudna sytuacja gospodarcza, wpływająca na wzrost bezrobocia i ubóstwa rodzin

9.2. OBSZAR II NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

- mocne strony:
 - realizacja przez GOPS projektów ukierunkowanych na aktywizację osób niepełnosprawnych
 - pomoc osobom niepełnosprawnym zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz ustawą o świadczeniach rodzinnych
 - realizacja opiekuńczych i specjalistycznych usług względem osób starszych i niepełnosprawnych
 - zapewnienie bezpłatnego dowozu uczniów niepełnosprawnych do placówek oświatowych
 - realizacja szkoleń dla osób niepełnosprawnych, służących zmniejszeniu deficytów w zakresie umiejętności społecznych
 - realizacja zapisów Programu Aktywności Lokalnej
 - zaangażowanie środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocy
 - baza rehabilitacyjna i oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi
 - wsparcie organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych
 - współpraca pomiędzy gminą, szkołami, organizacjami pozarządowymi na rzecz organizowania pomocy dla osób niepełnosprawnych

- słabe strony:
 - brak kampanii społecznych na rzecz osób niepełnosprawnych
 - brak wsparcia dla osób niepełnosprawnych w postaci WTZ
 - utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów
 - długi okres oczekiwania na rehabilitację
 - ubóstwo osób niepełnosprawnych
 - niska aktywność społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych
 - ograniczone możliwości wsparcia dla rodzin opiekujących się osobami niepełnosprawnymi
 - występowanie barier społecznych i architektonicznych powodujących trudności z asymilacją społeczną
- szanse:
 - realizacja programów na rzecz osób niepełnosprawnych z funduszy unijnych
 - otwarty rynek pracy dla osób niepełnosprawnych
 - budowanie wsparcia społecznego
 - wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych
 - likwidowanie barier architektonicznych
- zagrożenia:
 - niski poziom świadomości społecznej na temat problemów osób niepełnosprawnych
 - niewystarczających poziom środków finansowych na rzecz wsparcia i pomocy osobom niepełnosprawnym
 - utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych
 - występowanie zjawiska braku zainteresowania najbliższych członków rodziny sytuacją osób niepełnosprawnych
 - niepełna diagnoza zjawiska niepełnosprawności

9.3. OBSZAR III STAROŚĆ.

- mocne strony:
 - działanie organizacji pozarządowych na rzecz seniorów
 - świadczenie pomocy dla seniorów poprzez wolontariat i pomoc sąsiedzka
 - poczucie odpowiedzialności osób spokrewnionych za sytuację osób starszych

- odpowiednia ilość kadry zajmującej się problematyką osób starszych
- prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej
- dobry dostęp do domów pomocy społecznej
- pomoc osobom starszym zgodnie z ustawą o pomocy społecznej
- słabe strony:
 - brak realizacji projektów unijnych z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób starszych
 - utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów, głównie geriatrów
 - niski poziom działań w zakresie profilaktyki i działań prozdrowotnych dla seniorów
 - niewystarczająca oferta kulturalna, działań sportowych i rekreacyjno- ruchowych dla osób starszych
 - brak odpowiedniego poziomu infrastruktury dla osób starszych np. nieuciążliwych szlaków spacerowych, dużej ilości ławek
 - wzrastanie poziomu ubóstwa wśród osób starszych
 - niedostateczna liczba placówek ukierunkowanych na wspieranie aktywności seniorów oraz wydłużających aktywność osób starszych w okolicach miejsca zamieszkania
 - słabe wykorzystanie doświadczenia zawodowego i kapitału społecznego osób starszych
 - odchodzenie od tradycji budowania autorytetów, szacunku dla osób starszych
 - niewystarczająca oferta w zakresie profilaktyki i działań prozdrowotnych
 - mała odpowiedzialność części osób spokrewnionych za sytuację osób starszych
- szanse:
 - wzrost popularności wśród osób starszych, form aktywnego spędzania czasu
 - szkolenia dla kadry realizującej pomoc osobom starszym
- zagrożenia:
 - brak realizacji rządowych programów na rzecz aktywizacji osób starszych
 - starzenie się społeczeństwa
 - niski poziom świadczeń emerytalno- rentowych
 - brak wzrostu poziomu wykształcenia zaradności i mobilności osób starszych
 - funkcjonowanie stereotypów dotyczących osób starszych, wśród społeczności gminy
 - niewystarczający poziom środków finansowych na cele związane z poprawą jakości życia osób starszych

- zanikanie rodzin wielopokoleniowych
- zmiany demograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia.

9.4. OBSZAR IV INTEGRACJA SPOŁECZNA.

- mocne strony:
 - realizowanie programów aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
 - tworzenie programów wsparcia i aktywności rodzin marginalizowanych
 - promocja działań organizacji pozarządowych na rzecz integracji społecznej
 - organizowanie specjalistycznego wsparcia służącego przywróceniu samodzielności życiowej w tym powrotu na rynek pracy
 - zainteresowanie społeczności aktywnymi formami spędzania czasu wolnego
 - wzrost poczucia tożsamości lokalnej
 - rozwój ruchu samopomocy
 - średni dostęp do form kształcenia ustawicznego
 - wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości
 - rozwój wydarzeń środowiskowych o charakterze integracyjnym
 - realizacja przez GOPS projektów z zakresu rozwoju kompetencji społecznych oraz aktywnej integracji- organizowanie wsparcia dla otoczenia osób zagrożonych wykluczeniem
- słabe strony
 - niski poziom aktywności społecznej mieszkańców gminy
 - brak prężnie działającego Klubu Integracji Społecznej
 - preferowanie pasywnych form spędzania czasu wolnego przez lokalną społeczność
 - występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia
 - brak organizacji pozarządowych pomagających bezrobotnym
 - wśród osób długotrwale bezrobotnych, brak motywacji do podwyższania swoich kwalifikacji
- szanse:
 - rozwój wydarzeń środowiskowych o charakterze integracyjnym
 - wzrost aktywności obywatelskiej organizacji pozarządowych

- fundusze Unii Europejskiej na realizację projektów upowszechniających aktywną integrację
- wzrost mobilności zawodowej i geograficznej
- zagrożenia:
 - niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych
 - istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia
 - osłabienie instytucji rodziny w zbiorowościach dotkniętych długotrwałym bezrobociem.

10. Podsumowanie diagnozy.

Diagnoza, która została przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Osie obejmowała, składające się z kilku części zagadnienia. Jej wyniki posłużyły do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2014- 2020. Zostały one przedstawione w części programowej Strategii i powinny przyczynić się do zmniejszenia problemów społecznych występujących w gminie. Działania te obejmują następujące obszary:

RODZINA

I Wspieranie rodziny oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Poprawa jakości życia i aktywizacja osób niepełnosprawnych.

III STAROŚĆ

Tworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osób starszych.

IV INTEGRACJA SPOŁECZNA

Rozwój kapitału społecznego- wzrost integracji społecznej.

11. Zasoby umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie prezentujemy w formie kart informacyjnych, które najtrafniej oddają możliwości udzielania wsparcia i pomocy mieszkańcom gminy. Karty zasobów zostały opracowane w ramach prac nad strategią i wskazują także pojawiające się w jednostkach potrzeby i możliwości rozwoju.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Dworcowa 6, 86-150 Osie.

1. Podmiot prowadzący:

Urząd Gminy Osie, ul. Dworcowa 6, 86-150 Osie.

2. Co oferuje (zakres usług):

Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, m.in. koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie.

Kadrę jednostki stanowi kierownik, księgowa, pracownik ds. świadczeń rodzinnych, pracownik ds. funduszu alimentacyjnego, 4 pracowników socjalnych, asystent rodziny, rehabilitantka, oraz 6 opiekunek środowiskowych.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do mieszkańców gminy, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej.

Świetlica wiejska w Tleniu

Tleń, ul. Bydgoska 6, 86-150 Osie.

1. Podmiot prowadzący:

Urząd Gminy Osie, ul. Dworcowa 6, 86-150 Osie.

2. Co oferuje (zakres usług):

Jednostka oferuje zajęcia socjoterapeutyczne.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

Zajęcia odbywają się 2 razy w tygodniu, po 2 godziny.

3. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Modernizacja istniejącej świetlicy lub budowa nowej, doposażenie świetlicy w sprzęt.

**Świetlica opiekuńczo-wychowawcza przy Szkole Podstawowej w Wierzchach
(filia w Łątku)**

1. Podmiot prowadzący:

Urząd Gminy Osie, ul. Dworcowa 6, 86-150 Osie.

2. Co oferuje (zakres usług):

Jednostka oferuje zajęcia przyrodnicze, sportowe, logopedyczne oraz w innych dziedzinach, które sygnalizuje młodzież.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.

Liczba osób objętych opieką – 12.

3. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Doposażenie świetlicy w sprzęt.

Świetlica opiekuńczo-wychowawcza przy Szkole Podstawowej w Wierzchach

Wierzchy 21, 86-150 Osie.

1. Podmiot prowadzący:

Urząd Gminy Osie, ul. Dworcowa 6, 86-150 Osie.

2. Co oferuje (zakres usług):

Jednostka oferuje zajęcia komputerowe, sportowe oraz w innych dziedzinach, które sygnalizuje młodzież.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Zajęcia odbywają się 2 razy w tygodniu, po 2 godziny.

Liczba osób objętych opieką – 18.

3. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Doposażenie świetlicy w sprzęt.

Świetlica opiekuńczo-wychowawcza przy Zespole Szkół w Osiu.

1. Podmiot prowadzący:

Urząd Gminy Osie, ul. Dworcowa 6, 86-150 Osie.

2. Co oferuje (zakres usług):

Jednostka oferuje zajęcia komputerowe, malarskie, przyrodnicze, sportowe oraz w innych dziedzinach, które sygnalizuje młodzież.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Zajęcia odbywają się 3 razy w tygodniu, po 2 godziny.

Liczba osób objętych opieką miesięcznie – ok. 106.

3. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Doposażenie sprzętowe.

Świetlica środowiskowa w Brzezinach.

1. Podmiot prowadzący:

Urząd Gminy Osie, ul. Dworcowa 6, 86-150 Osie.

2. Co oferuje (zakres usług):

Jednostka oferuje zajęcia przyrodnicze, sportowe oraz w innych dziedzinach, które sygnalizuje młodzież.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Zajęcia odbywają się 2 razy w tygodniu, po 2 godziny.

3. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Doposażenie sprzętowe.

Świetlica wiejska w Miedznie.

1. Podmiot prowadzący:

Urząd Gminy Osie, ul. Dworcowa 6, 86-150 Osie.

2. Co oferuje (zakres usług):

Jednostka oferuje zajęcia przyrodnicze, sportowe oraz w innych dziedzinach, które sygnalizuje młodzież.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Zajęcia odbywają się 2 razy w tygodniu, po 2 godziny.

3. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Doposażenie sprzętowe.

Punkt konsultacyjny przy Urzędzie Gminy w Osiu.

1. Podmiot prowadzący:

Urząd Gminy Osie, ul. Dworcowa 6, 86-150 Osie.

2. Co oferuje (zakres usług):

Punkt oferuje pomoc w zakresie udzielania informacji na temat możliwości podjęcia terapii alkoholowych.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do osób dotkniętych problemem alkoholowym. Spotkania odbywają się 1 raz w tygodniu.

Ponadto mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania z pomocy placówek funkcjonujących na terenie powiatu świeckiego, m.in. ośrodka interwencji kryzysowej oraz schroniska dla bezdomnych.

12. Organizacje pozarządowe.

W gminie Osie funkcjonują stowarzyszenia i organizacje pozarządowe oraz istnieją 2 parafie Kościoła rzymskokatolickiego i 1 innego wyznania. Pomędzy sektorem publicznym a pozarządowym istnieje dobry przepływ informacji dotyczący podopiecznych korzystających z pomocy. Samorząd gminy dysponuje uregulowaniami określonymi przez odpowiednie akty prawa miejscowego dotyczące współpracy z organizacjami należącymi do sektora pozarządowego. Skutkuje to podejmowaniem współpracy z tymi organizacjami w zakresie wsparcia rzeczowego, lokalowego oraz doradztwa i konsultacji.

Każda społeczność, w której istnieją silne więzi społeczne, winna organizować współpracę między samorządem a organizacjami pozarządowymi, aby współdziałać w kierunku uzupełnienia i usprawnienia instytucjonalnego form pomocy. Poniżej prezentowane są organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Osie.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY OSIE

1. Stowarzyszenie Bractwo Czarnej Wody, ul. Rynek 2, 86-150 Osie (promowanie walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych obszarów leżących nad Wdą).
2. Caritas, ul. Szkolna 8, 86-150 Osie. Koło, które jest silnym partnerem we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, organizuje:
 - zbiórkę żywności, środków czystości, mebli, sprzętu AGD,
 - zbiórkę podręczników i innych przyborów szkolnych,
 - wyjazdy na obozy i wycieczki dla dzieci,
 - zbiórkę środków finansowych na dożywianie dzieci w szkołach,
 - prowadzi inną temu podobną działalność.
3. Ludowy Zespół Sportowy, ul. Rynek 2, 86-150 Osie (działalność sportowa).
4. Drużyna Harcerska im. Szarych Szeregów w Osiu, ul. Szkolna 8, 86-150 Osie.
5. Ochotnicza Straż Pożarna Osie, ul. Rynek 2a, 86-150 Osie.
6. Ochotnicza Straż Pożarna Brzeziny 36A, 86- 150 Osie.
7. Ochotnicza Straż Pożarna Łązek, ul. Kościelna 7, 86- 150 Osie.
8. Ochotnicza Straż Pożarna Miedzno 9, 86- 150 Osie.
9. Ochotnicza Straż Pożarna Wierzchy 90, 86- 150 Osie.
10. Polski Związek Wędkarski, Koło w Osiu, 86-150 Osie.

11. Liga Kobiet Polskich, ul. Rynek 2, 86-150 Osie. Jest to aktywna organizacja skupiająca kobiety w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, która:

- organizuje wycieczki krajoznawcze i do miejsc kultu religijnego,
- organizuje spotkania okazjonalne z okazji np. Dnia Babci, Kobiet, Matki,
- promuje walory kulinarne, artystyczne i wiejskie tradycje,
- organizuje imprezy członkiń, osób niepełnosprawnych i samotnych, dzieci,
- prowadzi inną temu podobną działalność.

12. Stowarzyszenie kulturalno- oświatowe „Chorus Osensis” ul. Polna 9/3, 86- 150 Osie. Chór działa przy Gminnym Ośrodku Kultury w Osiu oraz parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Osiu. Zespół swoim śpiewem uświetnia uroczystości kościelne i państwowe.

13. Klub Seniora.

14. Towarzystwo Rozwoju Gminy Osie, ul. Rynek 2, 86- 150 Osie.

15. Wdeckie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe.

16. Centrum Nordic Walking Bory Tucholskie Osie.

17. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Pruskie, Pruskie 36, 86-150 Osie.

CZEŚĆ PROGRAMOWA

W tej części strategii zawarte są programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej przeznaczone do realizacji na terenie gminy. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań.

**OSIE- BEZPIECZNA SOCJALNIE GMINA, ZAPEWNIAJĄCA MIESZKAŃCOM
WARUNKI DO ROZWOJU OSOBISTEGO I ZAWODOWEGO ORAZ
INTEGRUJĄCA SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ.**

13. Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań.

13.1. OBSZAR I RODZINA.

Cel strategiczny:

Wspieranie rodziny oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.
--

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodziny, podnoszenie poziomu jej funkcjonowania.
2. Ograniczenie zjawiska ubóstwa.
3. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy i ochrona osób jej oczekujących.
4. Pomoc rodzinie we wszechstronnym rozwoju dzieci i młodzieży.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-4:

1. Zintensyfikowana, systematyczna praca socjalna, głównie z rodzinami dotkniętymi bezradnością w sprawach opiekuńczo- wychowawczych.
2. Diagnoza i monitoring sytuacji w rodzinach.
3. Opracowanie i przyjęcie Karty Dużej Rodziny.
4. Przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa poprzez m.in. pomoc materialną dla rodzin wymagających wsparcia.
5. Zatrudnienie asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.
6. Edukacja w zakresie racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi.
7. Promowanie prawidłowego modelu rodziny.
8. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny poprzez stałą współpracę placówek oświatowych, kulturalnych, ops, służby zdrowia, policji i organizacji pozarządowych i kościoła.
9. Ograniczenie skali przemocy.
10. Podejmowanie działań z zakresu interwencji kryzysowej.
11. Pomoc w formie poradnictwa i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą.
12. Realizacja działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc.
13. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych m.in. poprzez doskonalenie kadry i doposażenie szkół.
14. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez np. zajęcia wyrównawcze.

15. Organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych (w tym stypendia).
16. Rozwój nowych form działań aktywizujących dla dzieci niepełnosprawnych.
17. Opracowanie i realizacja lokalnego systemu profilaktyki i opieki nad dziećmi i rodziną.
18. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014- 2020

Realizatorzy:

Rada i Urząd Gminy Osie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Przedszkole, Placówki oświatowe, kulturalne, świetlice, organizacje pozarządowe.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

1. Liczba rodzin objętych pracą socjalną.
2. Liczba asystentów rodziny.
3. Liczba rodzin wspieranych Kartą Dużej Rodziny.
4. Liczba rodzin objętych pomocą materialną.
5. Liczba rodzin objętych pomocą z systemu świadczeń rodzinnych.
6. Liczba rodzin objętych pomocą z funduszu alimentacyjnego.
7. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy.
8. Liczba osób objętych działaniem zespołu interdyscyplinarnego.
9. Liczba sprawców przemocy w rodzinie skierowanych do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych.
10. Liczba procedur „Niebieskiej Karty”.
11. Liczba działań interwencyjnych wobec stosujących przemoc.
12. Liczba osób, którym udzielono wsparcia w formie interwencji kryzysowej.
13. Liczba nauczycieli i pedagogów doskonalących swoje kwalifikacje.
14. Liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym.
15. Liczba dzieci niepełnosprawnych, które objęto działaniami aktywizacyjnymi.
16. Liczba popełnionych i wykrytych przestępstw.
17. Liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

18. Stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

13.2.OBSZAR II NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.

Cel strategiczny:

Poprawa jakości życia i aktywizacja osób niepełnosprawnych.
--

Cele operacyjne:

1. Diagnoza zasobów i potrzeb osób niepełnosprawnych.
2. Ograniczanie skutków niepełnosprawności.
3. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.
4. Zwiększenie świadomości społecznej wobec kwestii niepełnosprawności.
5. Rozwój działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1- 5:

1. Tworzenie programów na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Wsparcie rodzin i osób opiekujących się niepełnosprawnymi.
3. Rozwój ruchu samopomocy i tworzenie sieci wsparcia społecznego.
4. Likwidacja barier społecznych i architektonicznych.
5. Realizacja projektów z zakresu integracji i aktywizacji społeczno- zawodowej.
6. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych.
7. Efektywna i systematyczna praca socjalna na rzecz osób niepełnosprawnych.
8. Udzielanie pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym.
9. Przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych.
10. Zwiększenie dostępu do kształtowania integracyjnego w gminie.
11. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
12. Założenie i prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej.
13. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby niepełnosprawne w życiu codziennym.
14. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach m.in. poprzez wykorzystanie Internetu.
15. Realizacja zwykłych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

16. Rozwój działań w ramach profilaktyki niepełnosprawności, promocji zatrudnienia oraz aktywnej rekreacji.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014- 2020.

Realizatorzy:

Rada Gminy i Urząd Gminy Osie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Przedszkole, Gminny Ośrodek Kultury, Placówki oświatowe, kulturalne, świetlice, organizacje pozarządowe.

Źródła finansowania:

Budżet gminy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze Unii Europejskiej, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

1. Liczba wdrażanych programów na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Liczba osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
3. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi.
4. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych.
5. Liczba osób korzystających ze świadczeń pielęgnacyjnych i świadczeń zdrowotnych.
6. Liczba funkcjonujących grup wsparcia.
7. Liczba osób niepełnosprawnych objętych pracą socjalną.
8. Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych.
9. Liczba kampanii prowadzonych w celu podniesienia świadomości społecznej o niepełnosprawności.
10. Liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi.
11. Liczba zajęć z zakresu edukacji społecznej organizowanych w placówkach oświatowych w zakresie rozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych.
12. Liczba kampanii społecznych przeciwdziałających dyskryminacji osób niepełnosprawnych.
13. Liczba osób korzystających z różnych form zajęć Warsztatu Terapii Zajęciowej.
14. Liczba osób korzystających z zadań realizowanych w ramach profilaktyki prozdrowotnej.

13.3. OBSZAR III STAROŚĆ.

Cel strategiczny:

Tworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osób starszych.
--

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Rozwój systemu wsparcia na rzecz osób starszych.
3. Kształtowanie międzypokoleniowej solidarności i zapobieganie marginalizacji seniorów.
4. Zwiększenie dostępu do profilaktyki i opieki zdrowotnej.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1- 4:

1. Systematyczne prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
2. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
3. Wzrost jakości i poprawa dostępności usług opiekuńczych.
4. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze.
5. Zwiększanie dostępu osób starszych do informacji o formach wsparcia.
6. Diagnoza i monitoring sytuacji osób niepełnosprawnych.
7. Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia na rzecz seniorów.
8. Przeciwdziałanie problemowi ubóstwa.
9. Realizowanie projektów z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia seniorów.
10. Wspieranie i promocja aktywności zawodowej i społecznej seniorów.
11. Realizacja projektów wspomagających osoby starsze w samodzielnym zaspokajaniu potrzeb i zmniejszania uzależnienia od otoczenia.
12. Ułatwienie dostępu do lekarzy specjalistów.
13. Poprawa infrastruktury i dostosowania jej do potrzeb osób starszych.
14. Wykorzystanie środków Unii Europejskiej do realizowania programów mających na celu poprawę jakości życia seniorów.
15. Współpraca Urzędu Gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej i organizacji pozarządowych.
16. Propagowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014- 2020.

Realizatorzy:

Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Przychodnia, organizacje pozarządowe, szkoły, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet gminy, centralny, fundusze zewnętrzne w tym fundusze strukturalne Unii Europejskiej, organizacje samorządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

1. Liczba osób starszych objętych pracą socjalną.
2. Liczba osób starszych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej.
3. Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych.
4. Liczba programów wdrażanych na rzecz seniorów.
5. Liczba szkoleń przygotowujących członków rodzin do opieki nad osobami starszymi.
6. Liczba osób starszych uczestniczących w szkoleniach zmniejszających skalę ich uzależnienia od otoczenia oraz samodzielnym zaspokajaniu potrzeb.
7. Liczba realizowanych projektów z zakresu profilaktyki i ochrony zdrowia seniorów.
8. Liczba seniorów uczestniczących w projektach zwiększających dostęp do edukacji, kultury i aktywnego wypoczynku.
9. Liczba kampanii społecznych promujących pozytywny wizerunek osób starszych w opinii publicznej.
10. Liczba projektów nt. pogłębiania więzi rodzinnych i rozwoju relacji międzypokoleniowych.
11. Liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy osobom starszym.

13.4. OBSZAR IV INTEGRACJA SPOŁECZNA.

Cel strategiczny:

Rozwój kapitału społecznego- wzrost integracji społecznej.

Cele operacyjne:

1. Realizowanie programów aktywnej integracji.
2. Realizacja działań w zakresie organizowania społeczności lokalnej.
3. Doskonalenie kadry i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
4. Wspieranie sektora ekonomii społecznej.
5. Propagowanie idei obywatelskiej odpowiedzialności i uczestnictwa w zaspokajaniu ludzkich potrzeb.

Kierunki działania do celów szczegółowych 1- 5:

1. Realizowanie działań o charakterze edukacyjnym, zarobkowym, społecznym i zdrowotnym.

2. Wykorzystanie instrumentów aktywizacji edukacyjnej, kulturowej i sportowej celem rozwoju działań z zakresu profilaktyki wykluczenia społecznego.
3. Propagowanie i wzmacnianie partnerstwa instytucji pomocy i integracji społecznej oraz instytucji rynku pracy.
4. Rozwój wolontariatu.
5. Diagnozowanie środowiska lokalnego.
6. Rozwój współpracy międzysektorowej i zawiązywanie partnerstw.
7. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych.
8. Doskonalenie kadr pomocy społecznej.
9. Zatrudnienie asystenta rodziny.
10. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów służących podnoszeniu jakości świadczonej pomocy.
11. Zwiększenie dostępności do informacji o sektorze pozarządowym w gminie.
12. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.
13. Wspieranie inicjatyw społecznych.
14. Wspieranie działań w zakresie tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.
15. Promocja ekonomii społecznej.
16. Inicjowanie ruchu pozarządowego na terenie gminy poprzez uczestnictwo w szkoleniach.
17. Propagowanie idei samopomocy i obywatelskiego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014- 2020.

Realizatorzy:

Rada Gminy i Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe, inne podmioty realizujące zadania w obszarze ekonomii społecznej.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy (gminny i wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne m.in. Unii Europejskiej, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki monitoringowe:

1. Liczba projektów o charakterze edukacyjnym, zawodowym, społecznym i zdrowotnym sprzyjającym włączaniu się na rynek pracy.
2. Liczba uczestników w/w projektów.
3. Liczba zawartych partnerstw pomiędzy Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej a Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie realizacji programów aktywnej integracji.
4. Liczba osób objętych wsparciem w ramach realizacji zadania publicznego w zakresie działalności wspomagającej rozwój społeczności lokalnych.
5. Liczba projektów partnerskich realizowanych na rzecz lokalnej społeczności.
6. Liczba imprez integracyjnych organizowanych dla mieszkańców.
7. Liczba uczestników w/w imprez.
8. Liczba organizowanych szkoleń, warsztatów, konferencji wspierających i rozwijających działalność organizacji pozarządowych.
9. Liczba projektów z zakresu profilaktyki wykluczenia społecznego.
10. Liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej.
11. Liczba asystentów rodziny.
12. Liczba organizacji pozarządowych wspieranych przez samorząd gminy.
13. Stopień dostępności informacji o możliwościach uzyskania świadczeń pomocowych oraz działalności sektora pozarządowego.
14. Liczba spotkań promocyjnych i szkoleń w zakresie tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej.
15. Liczba osób uczestniczących w w/w spotkaniach i szkoleniach.
16. Liczba realizowanych projektów w zakresie tworzenia i funkcjonowania ekonomii społecznej.
17. Liczba partnerstw zawartych na rzecz ekonomii społecznej.
18. Liczba szkoleń z zakresu ruchu samopomocy.
19. Liczba spotkań promocyjnych propagujących ideę samopomocy i obywatelskiego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.
20. Liczba osób uczestniczących w w/w spotkaniach.

14. Wdrażanie i monitoring strategii.

14.1. Monitoring i ewaluacja.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- **Zespół wdrażający strategię.**

Zespół zostaje powołany przez wójta odrębnym zarządzeniem, w którym jest określony jego skład.

- **Roczna ocena wdrażania strategii.**

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

14.2. Wskaźniki stopnia efektywności realizacji strategii.

W obszarze polityki społecznej dysponujemy stosunkowo szeroką gamą wskaźników społecznych, za pomocą których możemy skutecznie oceniać poziom wdrażanych w wybranym sektorze zmian. Zespół wdrażający strategię będzie mógł korzystać z szerokiego wachlarza wskaźników odzwierciedlających ważne wartości zakładane do osiągnięcia i ukierunkowujące proces rozwoju.

- W obszarze dotyczącym ludności:

- przyrost naturalny na 1.000 osób,
- saldo migracji na 1.000 osób.
- W obszarze dotyczącym rynku pracy:
 - udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo,
 - udział bezrobotnych do 30. roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych,
 - liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce pracy.
- W obszarze dotyczącym dochodów i wydatków ludności:
 - dochody do dyspozycji gospodarstw domowych,
 - dochody na 1 osobę w podstawowych typach gospodarstw domowych,
 - odsetek osób żyjących w ubóstwie,
 - głębokość ubóstwa,
 - udział gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację jako złą lub bardzo złą.
- W obszarze dotyczącym oświaty i wykształcenia:
 - liczba ludności z wykształceniem wyższym na 1.000 osób w wieku 25 lat i więcej,
 - liczba ludności z wykształceniem co najmniej średnim na 1.000 osób w wieku 20 lat i więcej.

Dodajmy, że istnieją również wskaźniki – instrumenty polityki społecznej, za pomocą których cele mogą być osiągnięte, lub które mogą wspomagać procesy osiągnięcia celów. Są to m.in. procentowe udziały:

- osób dotkniętych problemami alkoholowymi korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami alkoholowymi należących do klubów AA itp. w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń alkoholowych w ogóle młodzieży,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń związanych z narkotykami w ogóle młodzieży,
- osób dotkniętych problemami narkomanii korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami ubóstwa korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,

- osób dotkniętych problemami dotyczącymi niepełnosprawności korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami.

Powyższe wskaźniki są w większości dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji zajmujących się pomocą społeczną. Część danych może być zbierana okresowo poprzez badania ankietowe wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania problemów społecznych instytucjach.

Ostateczny kształt systemu monitoringu powinien zostać skorelowany z projektami, które będą realizowane w ramach strategii. Najpowszechniej wskaźniki lokalnej efektywności osiągniętych celów są pogrupowane wokół najważniejszych obszarów realizacyjnych strategii i odnoszą się do poszczególnych zagadnień. Podstawowymi wskaźnikami, jakie mogą być przyjęte dla pomiaru efektywności wdrażania strategii, są wskaźniki ekonomiczne i społeczne.

- **Ekonomiczne:** stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.
 - **Społeczne:** liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w odniesieniu do poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, ocena wartości merytorycznej realizowanych projektów, inicjatywy społeczne w obszarze aktywizacji i integracji społecznej, liczba osób usamodzielnionych.

14.3. Cechy programów i projektów.

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu. Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Gminy rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty winny być realizowane w ramach:

- własnych zasobów samorządu (np. projekty GOPS-u),
- poprzez organizacje pozarządowe,
- poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii. Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinny je cechować: efektywność, skuteczność i celowość.

- **Efektywność** – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.
- **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).
- **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

15. Uwagi końcowe

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich, m.in. do:

- *Program Reintegracji Społecznej i Zawodowej Osób Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym dla Gminy Osie*
- *Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,*
- *Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,*
- *Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie*
- *Programu Przeciwdziałania Narkomanii.*
- *Gminny Program Wspierania Rodziny*

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego, oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do zmiany społecznej.

16. Spis rycin.

1. Gmina Osie na tle powiatu świeckiego.

17. Spis tabel.

1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.
2. Liczba rodzin pobierających świadczenie pielęgnacyjne i zasiłek pielęgnacyjny.
3. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Osie w 2012 roku.

18. Spis wykresów.

1. Ludność gminy Osie w 2012 roku.
2. Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej a ludność gminy w 2012 roku.
3. Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2009 – 2012 (wg decyzji administracyjnych).
4. Wydatki na pomoc społeczną i świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego.
5. Rodzaje pomocy udzielonej przez GOPS w latach 2009 – 2012 (liczba rodzin).
6. Powody przyznawania pomocy społecznej w 2012 roku (liczba rodzin).
7. Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej w 2012 roku (liczba osób w rodzinach).
8. Świadczenia rodzinne przyznane przez GOPS w latach 2006 – 2012.
9. Najczęściej występujące problemy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.
10. Stopa bezrobocia w kraju, w województwie, w powiecie w latach 2006 – 2012.
11. Bezrobotni wg wieku z końcem 2012 roku.

12. Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy z końcem 2012 roku.
13. Bezrobotni wg wykształcenia z końcem 2012 roku.
14. Wnioski dotyczące skierowania na leczenie odwykowe.
15. Liczba osób skierowanych na leczenie odwykowe.
16. Liczba kontroli zasad obrotu napojami alkoholowymi.